

Sundimi i Ligjit në kontekst të anëtarësimit në BE

— dokument tremujor —

prill - qershor 2025

Instituti
për
politikë
evropiane.
Shkup

Ky projekt finansohet nga Bashkimi Evropian

Sundimi i ligjit në kontekst të anëtarësimit në BE

Dokument tremujor prill - qershor 2025

Botues:

Instituti për politikë evropiane - Shkup

Për botuesin:

Dr. Simonida Kacarska

Redaktorët:

Dr. Simonida Kacarska

Dr. Ardita Abazi Imeri

Autorë:

Ardita Vejseli

Beba Zhagar

Juljana Karai

Petar Barlakovski

Përkthim nga gjuha angleze në gjuhën shqipe:

Blerina Starova Zlatku

Dizajn grafik:

Relativ

Shkup, 2025

Ky raport është përgatitur në kuadër të projektit “Ndërtojmë urë për një të ardhme të përbashkët: Sundimi i së drejtës në drejtim të aderimit në BE”, i financuar nga Bashkimi Evropian. Përmbajtja e këtij dokumenti është përgjegjësi e vetme e autorëve dhe asesi nuk mund të konsiderohet se i përfaqëson qëndrimet dhe pikëpamjet e Bashkimit Evropian.

Ky dokument përmbledh zhvillimet kryesore në lidhje me sundimin e ligjit në kontekst të anëtarësimit të Maqedonisë së Veriut në BE për periudhën prill – qershor 2025. Ai përfshin **monitorimin e themeleve të anëtarësimit në BE, duke përfshirë zhvillimet kryesore në funksionimin e institucioneve demokratike, reformën e administratës publike dhe kapitullin 23: Gjyqësori dhe të drejtat themelore.**

Zhvillimet kryesore

- » Në prill, Këshilli për Bashkëpunim midis Qeverisë dhe Shoqërisë Civile zhvilloi seancën e tij inauguruese. Në qershor, ai miratoi një mendim pozitiv për Propozim Strategjinë e Qeverisë për Bashkëpunimin me dhe Zhvillimin e Shoqërisë Civile, si dhe Planin e Veprimit 2025-2028.
- » Në qershor, Kuvendi miratoi Ligjin e ri për Komunikimet Elektronike, Ligjin për Sigurinë e Rrjetit dhe Sistemeve të Informacionit (i njohur edhe si Siguria Kibernetike), Ligjin për Dokumentet Elektronike, Identifikimin Elektronik dhe Shërbimeve të Besuara, dhe Ligjin për Arkivimin e Dokumenteve Elektronike.
- » Në procedurë parlamentare hyri propozim-ligji për nëpunësit administrativë, ligji për nëpunësit e sektorit publik, ligji për zhvillimin profesional dhe trajnimin e nëpunësve administrativë.
- » U zgjodh Zëvendëskryetar i ri i Këshillit Gjyqësor dhe Zëvendës Drejtor i ri i Akademisë të Gjyqtarëve dhe Prokurorëve Publikë (AGJPP).
- » Në mes të qershorit, Qeveria miratoi Strategjinë për Forcimin e Kapaciteteve për Kryerjen e Hetimeve Financiare dhe Konfiskimin e Pasurive për periudhën 2025-2028, së bashku me një Plan Veprimi.
- » Përbërja e re e Trupit ndërminstoror për Koordinimin e aktiviteteve kundër korrupsionit mbajti seancën konstituive në fillim të muajit prill.
- » Nën dyshimin për zbulimin e sekreteve zyrtare, kryetares së Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit (KSH-PK) iu ndalua kryerja e punës nga Gjykata Penale e Shkupit.
- » Në fund të majit, përfundoi hetimi për zjarrin që shpërtheu në një klub nate në qytetin e Koçanit. Në mes të qershorit, u ngrit një aktakuzë kundër 34 individëve dhe tre subjekteve juridike për krime të rënda kundër sigurisë publike.
- » Procesi i zgjedhjes së një gjyqtari të ri kombëtar në GJEDNJ është në vazhdim, me një listë prej tre kandidatësh të përzgjedhur të shpallur më 9 maj.
- » Indeksi Botëror i Lirisë së Shtypit 2024 i Reporterëve pa Kufij e renditi Maqedoninë e Veriut në vendin e 42-të, gjashtë vende më poshtë nga renditja e saj në vendin e 36-të.
- » Kuvendi emëroi anëtarë të rinj në Këshillin e Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale dhe një anëtar të ri në Komisionin për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi.

Listë e shkurtesave

ASHMAA	Agjencia e Shërbimeve Mediatike Audio dhe Audiovizuele
SHGM	Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë
AGJPP	Akademia për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë
ZPTHP	Zyra e Prokurorisë Themelore Publike
KPMD	Komisioni për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi
BDI	Bashkimi Demokratik për Integrim
KEDNJ	Konventa Evropiane e të Drejtave të Njeriut
GJEDNJ	Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut
ENER	Regjistri i Vetëm Kombëtar Elektronik
EPI - Shkup	Instituti i Politikës Evropiane - Shkup
BE	Bashkimi Evropian
RPMDH	Rregullorja e Përgjithshme e Mbrojtjes së të Dhënave
IFJ	Federata Ndërkombëtare e Gazetarëve
BFI	Bashkësia Fetare Islame
LGBTI+	Komunitetet lezbike, homoseksuale, biseksuale, trans dhe interseksuale
MPB	Ministria e Punëve të Brendshme
Deputet	Deputet
MAP	Ministria e Administratës Publike
PKN	Platforma Kombëtare e Ndërveprimit
SRI	Sistemet e Rrjeteve dhe Informacionit
ASK	Agjencia e Sigurisë Kombëtare
RAP	Reforma e Administratës Publike
AMDP	Agjencia për Mbrojtjen e të Dhënave Personale
RESIS	Institut Hulumtimi për Zhvillimin Shoqëror
ReSPA	Shkolla Rajonale e Administratës Publike
KSHPK	Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit
LSDM	Lidhja Socialdemokrate e Maqedonisë
SIGMA	Mbështetje për Përmirësimin e Qeverisjes dhe të Menaxhimit
SLAPP	Paditë strategjike kundër pjesëmarrjes publike
SPGPM	Sindikata e Pavarur e Gazetarëve dhe Punonjësve Mediatik
TOEFL	Testi i Anglishtes si Gjuhë e Huaj
KB	Kombet e Bashkuara
WeBER	Projekti për Fuqizimin e Ballkanit Perëndimor për Monitorimin e Reformës së Administratës Publike nga Shoqëria Civile

Përmbajtja

Funksionimi i Institucioneve Demokratike	6
Zgjedhjet	7
Kuvendi	7
Qeverisja	8
Shoqëria civile	10
Mbikqyrja civile dhe sektori i sigurisë/inteligjencës	11
Reforma e administratës publike	12
 Kapitulli 23	 13
Funksionimi i gjyqësorit	14
Organet menaxhuese	14
Pavarësia dhe paanshmëria	14
Llogaridhënia	14
Profesionalizmi dhe kompetenca	15
Cilësia e drejtësisë	15
Efikasiteti	16
 Luftra kundër korrupsionit	 17
Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit	17
Zyra e Prokurorit Publik	18
Kudri ligjor	19
 Të drejtat themelore	 20
Jurisprudenca e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut	20
Avokati i Popullit	21
Burgu dhe objektet e paraburgimit	21
Mbrotjtja e të dhënave personale	22
Liria e shprehjes	23
Grupet e cënueshme dhe parimi i mosdiskriminimit	24
Gjinia	26
LGBTI+	27
Roma	28

Funksionimi i institucioneve demokratike

Zgjedhjet

Në muajin maj, Gjykata Kushtetuese shfuqizoi dispozitat ligjore që parashikonin se, në rastet kur një listë kandidatësh për deputetë, anëtarë të këshillave apo kryetarë komunash paraqitej nga një grup votuesish, duhej të sigurohej mbledhja e të paktën 1% të nënshkrimeve nga votuesit e regjistruar në Listën Zgjedhore të njësisë përkatëse zgjedhore. Sipas Kryetarit të Gjykatës, vendimi - i miratuar me shumicë votash - konstaton se këto dispozita nuk janë në pajtueshmëri me parimet e pluralizmit politik dhe mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore. Meqenëse vendimi shfuqizon në vend që të anulohet nenet e kontestuarra, kuadri ligjor i mëparshëm nuk rivendoset automatikisht. Rrjedhimisht, kandidatët e pavarur nuk mund të regjistrohen për zgjedhje derisa Kuvendi të miratojë ndryshimet e nevojshme legjislative për të përafëruar Kodin Zgjedhor me vendimin e Gjykatës.¹

Kuvendi

Pas zjarrit fatal në një klub nate në Koçan, i cili rezultoi me humbjen e mbi 60 jetëve, Kuvendi pezulloi të gjitha aktivitetet parlamentare, duke rifilluar punën e tij më 1 prill.² Pas kësaj, Kuvendi votoi një mocion interpelance kundër Ministrit të Brendshëm, ku 72 deputetë votuan kundër, 20 pro dhe asnjë abstenim. Mocioni, i paraqitur nga Levica dhe i mbështetur nga Lidhja Socialdemokrate e Maqedonisë (LSDM) dhe Bashkimi Demokratik për Integritet (BDI), përmbante dhjetë pika kritike, pesë prej të cilave i referoheshin drejtpërdrejt rrethanave që lidhen me tragjedinë e Koçanit. Levica akuzoi ministrin për joprofesionalizëm, papërgjegjshmëri dhe sjellje joetike, duke përmendur veprime të paligjshme, skandale të brendshme dhe ndryshime të shpeshta të personelit brenda Ministrisë së Brendshme.³ Në prill, Gjykata Kushtetuese hodhi poshtë një kërkesë të paraqitur nga kreu i partisë Levica kundër ish-Kryetarit të Kuvendit, duke pretenduar shkelje të së drejtës së tij për veprim politik. Në kërkesën e tij, kreu i partisë pretendoi se ishin shkelur të drejtat e tij kushtetuese kur Kryetari refuzoi të përcjellë iniciativën e tij për një referendum shtesë në organet përkatëse parlamentare për shqyrtim, duke e shpallur iniciativën të parregullt.⁴

Në qershor, grupi parlamentar i Frontit Evropian i paraqiti një mocion interpelance Kryetarit të Kuvendit në lidhje me Kryetarin e Gjykatës Kushtetuese. Parashtrësit pretendonte shkelje të qëllimshme të Ligjit për Përdorimin e Gjuhëve dhe nenit 101 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese.⁵

Në fund të muajit, Levica paraqiti një interpelancë tjetër, këtë herë duke synuar Prokurorin Publik të Republikës së Maqedonisë së Veriut. Partia përmendi mosfunksionimin institucional dhe ndërhyrjen politike, duke ngritur shqetësime për hetimet selektive, presionin politik, mungesën e koordinimit institucional dhe mosveprimin në lidhje me korrupsionin urban.⁶

1 Gjykata Kushtetuese e Republikës së Maqedonisë së Veriut, U.Nr.186/2024 Shkup, 20 maj 2025 (Уставен суд на Република Северна Македонија, Убр.186/2024 Скопје, 20.05.2025 година), 20 maj 2025, <https://ustavensud.mk/archives/34667>.

2 Pas një pushimi dy-javor, deputetët kthehen në punë. (По две недели пауза, пратениците се враќаат на работа), Sloboden Pечат, 1 prill 2025, <https://www.slobodenpechat.mk/po-dve-nedeli-pauza-pratenicite-se-vrakjaat-na-rabota/>.

3 Kuvendi: Interpelanca për Pançe Toshkovskin nuk kalon (Собрание: Не помина интерпелацијата за Панче Тошковски), 27 prill 2025, DW News, <https://www.dw.com/mk/sobranie-ne-pomina-interpelacijata-za-ministerot-pance-toskovski/a-72390599>.

4 Gjykata Kushtetuese refuzon kërkesën e parashtresit Dimitar Apasiev (Уставниот суд го одби Барањето на подносителот Димитар Анасиев), Gjykata Kushtetuese, 9 prill 2025, <https://ustavensud.mk/archives/33490>.

5 Fronti Evropian paraqet interpelancë kundër Kryetarit të Gjykatës Kushtetuese Darko Kostadinovski (Европски фронт поднесе интерпелација за претседателот на Уставен суд Дарко Костадиновски), A1 On, 4 qershor 2025, <https://a1on.mk/macedonia/evropski-front-podnese-interpelacija-za-pretседателot-na-ustaven-sud-darko-kostadinovski/>.

6 Levica paraqet interpelancë kundër Prokurorit Publik të Republikës Koevski, duke përmendur mosfunksionimin dhe ndikimin politik (Левица поднесе интерпелација за републичкиот јавен обвинител Коцевски поради нефункционалност и политички влијанија), 26 qershor 2025, Televizioni 24, <https://24.mk/details/levica-podnese-interpelacija-za-republichiot-javen-obvinitel-kocevski-poradi-nefunkcionalnost-i-politichki-vlijanija>.

Qeverisja

Periudha e raportimit u shënua nga polarizimi politik në rritje, një incident tragjik zjarri në Koçan dhe tensione në rritje brenda dhe midis degëve të qeverisë. Këto zhvillime rezultuan me ndryshime në të gjitha strukturat politike, përfshirë rizgjedhjen e liderit të partisë LSDM,⁷ emërimin e një ushtruesi të ri të detyrës së kryetarit të komunës së Koçanit,⁸ dhe zgjedhjen e një Guvernatori të ri të Bankës Kombëtare.⁹

Pas zjarrit në klubin e natës në Koçan, i cili rezultoi me 62 viktima, Kuvendi pezulloi përkohësisht punën e tij. Shoqëria civile dhe familjet e viktimave organizuan një seri protestash (“Marshimi për engjujt”) duke kërkuar përgjegjësi dhe përsheptim të procedurave gjyqësore.¹⁰ Prokuroria Publike zgjeroi hetimin, duke identifikuar 52 individë dhe tre persona juridikë, përfshirë ish-zyrtarë qeveritarë dhe inspektorë.¹¹ Në qershor, u ngritën akuza zyrtare kundër 34 individëve dhe tre kompanive, përfshirë pronarin e lokalit.¹²

Përgjigja politike ndaj tragjedisë u shënua nga mocion interpelance, padi penale dhe hetime parlamentare. Levica ngrii padi penale kundër Kryeministrit për pengim të dyshuar të drejtësisë¹³, dhe thirri me sukses një seancë të komisionit hetimor për të drejtat e njeriut pa pjesëmarrjen e shumicës parlamentare. Kryesia e komisionit ngrii shqetësime në lidhje me përgjegjësinë institucionale dhe rënien e numrit të individëve të ndjekur penalisht. Disa deputetë nga LSDM dhe Fronti Evropian shprehën mbështetje për hetime të mëtejshme, duke kritikuar mungesën e llogaridhënies.¹⁴

Përpjekjet e LSDM-së për të paraqitur një propozim-ligj kompensimi për viktimat ishin të pasuksesshme.¹⁵ BDI pretendoi se hetimi ishte selektiv dhe i motivuar politikisht, duke synuar në mënyrë disproporcionale anëtarët e komunitetit shqiptar.¹⁶

Në prill, Gjykata Kushtetuese anuloi vendimin e 26 marsit 2024 të Qeverisë për miratimin e themelimit të shkollës së mesme private “Medreseja Isa Beu” në Kondovë, Shkup, duke e cilësuar atë jokushtetuese dhe të paligjshme me arsyetimin se Qeveria në mënyrë të pahijshme lejoi Bashkësinë Fetare Islame (BFI) të theme-lojë një shkollë të mesme.¹⁷

7 LSDM voton për kryetar, vetëm emri i Venko Filipçes është në fletëvotim (СДСМ гласа за претседател, на ливчето е само името на Венко Филипче), 360 Step-
eni, 6 prill 2025, <https://360stepeni.mk/sdsm-glasa-za-pretседател-na-livcheto-e-samo-imeto-na-venko-filipche/>

8 Venko Krstevski u zgjodhi ushtrues i detyrës së kryetarit të Komunës së Koçanit (Венко Крстевски избран за в.д градоначалник на Општина Кочани), Sitel Tv,
14 prill 2025, <https://sitel.com.mk/venko-krstevski-izbran-za-vd-gradonachalnik-na-opshina-kochani>

9 Profesor Dr. Trajko Sllaveski - Guvernator i ri i Bankës Kombëtare të Maqedonisë (Професорот д-р Трајко Славески – нов гувернер на Народната банка
на Македонија), Nova Makedonija, 30 maj 2025, <https://novamakedonija.com.mk/pecateni-izdanie/profesorot-d-r-trajko-slaveski-nov-guverner-na-narodna-ta-banka-na-makedonija/>.

10 Institucionet duhet të nxitojnë me procedurat për “Puls”, thanë prindërit e “Marshit për Engjujt” (Институциите да побрзаат со постапките за „Пулс“, порачаа
родителите на „Маршот за ангелите“), Radio Slobodna Evropa, 28 qershor 2025, https://www.slobodnaevropa.mk/a/33457875.html?utm_source=vesti.mk&utm_medium=mobile_app&utm_campaign=vesti.mk.

11 Hetimi për zjarrin në Koçani përfshin 45 persona; Prokuroria mohon procedurat selektive (Со истрагата за пожарот во Кочани опфатени 45 лица,
Обвинителството негира селективност во постапувањето), Frontline, 14 prill 2025, <https://frontline.mk/2025/04/14/so-istragata-za-pozharot-vo-kochani-opfateni-45-lica-obvinitelstvoto-negira-selektivnost-vo-postapuva-eto/>.

12 Akuzat kundër 34 personave për zjarrin katastrofik në Koçani (Обвинение против 34 лица за катастрофалниот пожар во Кочани), Radio Slobodna Evropa, 13
qershor 2025, <https://www.slobodnaevropa.mk/a/kochani-pozar-obvinenie/33442181.html>.

13 Padi penale nga Levica kundër Mickoskit, duke e akuzuar atë për një marrëveshje me Kocevskin; Mickoski të paraqesë kundërpadi për shpifje (Кривична
пријава од Левица за Мицкоски, го обвинуваат за договор со Коцевски, Мицковски ќе поднесе контра тужба за клевета), 24 Tv, 28 maj 2025, <https://24.mk/details/krivichna-prijava-od-levica-za-mickoski-go-obvinuvaat-za-dogovor-so-kocevski-mickovski-kje-podnese-kontra-tuzhba-za-kleveta>.

14 Pa praninë e deputetëve qeveritarë, opozita kritikon ashpër institucionet pas tragjedisë së Koçanit (Без присуство на пратеници од власта, опозицијата со
остри критики за институциите по трагедијата во Кочани), 24 Tv, 17 qershor 2025, <https://24.mk/details/bez-prisustvo-na-pratenici-od-vlasta-opozicijata-so-ostri-kritiki-za-instituciite-po-tragedijata-vo-kochani>.

15 Propozim-ligji i LSDM-së për ndihmën për viktimat e Koçanit nuk mbështetjet për përfshirjen në axhendën e sesionit të sotëm parlamentar (Предлог-законот на СДСМ за
помош на настраданите во Кочани не доби поддршка за да се најде на дневниот ред на денешната собраниска седница), 360 Stepeni, 14 maj 2025, <https://360stepeni.mk/predlog-zakonot-na-sdsm-za-pomosh-na-nastradanite-vo-kochani-ne-dobi-poddrshka-za-da-se-najde-na-dnevniot-red-na-denesnata-sobraniska-sednitsa/>.

16 BDI akuzon hetimin e Koçanit se është selektiv dhe synon shqiptarët (ДУИ обвини дека истрагата за Кочани е селективна и насочена кон албанскиот народ),
360 Stepeni, 14 prill 2025, <https://360stepeni.mk/dui-obvini-deka-istragata-za-kochani-e-selektivna-i-nasochena-kon-albanskiot-narod/>.

17 Gjykata Kushtetuese shfuqizon Vendimin për miratimin e themelimit të Shkollës së Mesme Private “Medreseja Isa Beu” në Kondovë (Уставниот суд ја укина
Одлуката со која е одобрено основање на Приватното средно училиште „Медресеја Иса Бей“ во Кондово), Gjykata Kushtetuese 30 prill 2025, <https://ustavensud.mk/archives/34129>.

Tensionet vazhduan gjithashtu brenda koalicionit qeverisës. Në prill, Aleanca për Shqiptarët njoftoi se do të merrte pjesë në mënyrë të pavarur në zgjedhjet lokale,¹⁸ dhe do të dilte zyrtarisht nga qeveria në maj. Kreu i partisë, duke shërbyer si Ministër i Shëndetësisë, dha dorëheqjen.¹⁹ Kuvendi emëroi Ministra të rinj të Shëndetësisë dhe një Zëvendësministër për Bujqësi, Pylltari dhe Ekonominë e Ujërave.²⁰ Koalicioni VLEN deklaroi synimin e tij për t'u transformuar në një subjekt i vetëm politik.²¹

Në nivel komunal, një mosmarrëveshje midis Kryetares së Komunës së Shkupit dhe Kryetarit të Çairit u përshkallëzua pas pretendimeve publike për ndërtime të paligjshme dhe shkelje të planifikimit urban.²² Si përgjigje, Prokuroria Themelore Publike në Shkup nisi hetimet paraprahe.²³ Konflikti vuri në dukje problemet e qeverisjes lokale dhe mbikëqyrjes institucionale.

Në kontekstin ndërkombëtar, në maj, kryeministrat e Maqedonisë së Veriut dhe Mbretërisë së Bashkuar shpallën një Partneritet të ri Strategjik Qeveri-me-Qeveri (G2G) gjatë samitit të Tiranës. Marrëveshja paraqet një cikël investimesh prej rreth 6 miliardë euro në sektorët kryesorë, duke përfshirë infrastrukturën, transportin dhe kujdesin shëndetësor.²⁴ Opozita kritikoi mungesën e transparencës rreth partneritetit dhe bëri thirrje për zbulim më të madh publik.²⁵

18 Aleanca për Shqiptarët, nën Taravarin, do të kandidojë me listat e veta për këshilltarë në zgjedhjet lokale (Алијанса за Албанците на Таравари ќе оди со свои листи за советници на локалните избори), 360 Stepeni, 16 prill 2025, <https://360stepeni.mk/alijansa-za-albantsite-na-taravari-ke-odi-so-svoi-listi-za-sovet-nitsi-na-lokalnite-izbori/>.

19 Taravari largohet nga qeveria (Таравари излегува од Владата), Alsati Tv, 12 maj 2025, <https://alsat.mk/mk/taravari-izleguva-od-vladata/>.

20 Kuvendi zgjedh Azir Aliun si Ministër të ri të Shëndetësisë (Собранието го избра Азир Алиу за нов министер за здравство), 24 Tv, 9 qershor, 2025 <https://24.mk/details/sobranieto-go-izbra-azir-aliu-za-nov-minister-za-zdravstvo>.

21 Koalicioni "VLEN" po shndërrohet në parti - procedura fillon javën e ardhshme, njoftoi Mexhiti (Коалицијата «Вреди» се трансформира во партија – од следната недела почнува процедурата, најави Меџити), 360 stepeni, 20 prill 2025, <https://360stepeni.mk/koalitsijata-vredi-se-transformira-vo-partija-od-slednata-nedela-pochnuva-protsedurata-na-javi-medhiti/>.

22 Para një ndërtese në Çair, Danella Arsovska akuzon kryetarin e bashkisë për kërcënime, falsifikim dhe legalizim kriminal të ndërtimeve të paligjshme; Visar Ganiu para qeverisë në një promovim për automjete elektronike (Пред зграда во Чаир, Данела Арсовска го обвини градоначалникот на Чаир за закани, фалсификат и криминална легализација на дивоградби - Висар Ганиу пред влада на промоција за е-возила), Telma Tv, 27 maj 2025, <https://bit.ly/3TU4Pwj>.

23 Prokurorët veprojnë sipas kallëzimit të parë nga Arsovska (Обвинители постапувале по првата пријава од Арсовска), DW News, 30 qershor 2025, <https://www.dw.com/mk/obviniteli-postapuvale-po-prvata-prijava-od-arsovska/a-73088683>.

24 Partneriteti strategjik me Mbretërinë e Bashkuar - të shpallura gjashtë miliardë euro investime (Стратешко партнерство со Велика Британија - најавени инвестиции од шест милијарди евра), Radio Slobodna Evropa, 16 maj 2025, <https://www.slobodnaevropa.mk/a/stratesko-partnerstvo-britanija-investicii-/33416279.html>.

25 LSDM-ja i kundërvihet qeverisë lidhur me financimin nga Mbretëria e Bashkuar: "Ne nuk i dimë kushtet, normën e interesit..." (СДСМ контра власта за парите од Велика Британија: „Не се знае кои се условите, колкава е каматата...“), 21 Tv, 21 maj 2025, <https://mk.tv21.tv/sdsm-kontra-vlasta-za-parite-od-velika-britanija-ne-se-znae-koj-se-uslovite-kolkava-e-kamatata/>.

Shoqëria Civile

Më 7 prill 2025, Këshilli për Bashkëpunim midis Qeverisë dhe Shoqërisë Civile zhvilloi seancën konstituive pas emërimit të përbërjes së tij të re. Një përfaqësues i Shoqatës Konekt Shkup u zgjodh Kryetar i Këshillit nga radhët e anëtarëve të shoqërisë civile, dhe një përfaqësues i Ministrisë së Drejtësisë u zgjodh Zëvendës Kryetar nga administrata shtetërore.²⁶

Më 14 prill, Këshilli nisi një thirrje publike për përzgjedhjen e përfaqësuesve të shoqërisë civile në trupat këshillues dhe punues të Qeverisë dhe administratës publike.²⁷ Në sesionin e tij të dytë, të mbajtur më 8 maj, Këshilli emëroi përfaqësues të shoqërisë civile në disa organe qeveritare. Ai miratoi draftin e Strategjisë së Qeverisë për Bashkëpunimin me Shoqërinë Civile 2025-2028, duke rekomanduar konsultime shtesë përmes portalit të Regjistrimit të Vetëm Kombëtar Elektronik të Rregulloreve (ENER) dhe seancave publike.²⁸

Gjatë një takimi konsultativ më 13 qershor në Qendrën e Burimeve Qytetare në Shkup, palët e interesuara shqyrtuan draftin e Strategjisë dhe Planin e saj shoqëruar të Veprimit. Në seancën e tij të tretë më 18 qershor, Këshilli miratoi një mendim pozitiv mbi Strategjinë dhe Planin e Veprimit 2025-2028, duke theksuar potencialin e tij për të forcuar kuadrin ligjor, bashkëpunimin institucional dhe qëndrueshmërinë financiare të organizatave të shoqërisë civile.²⁹ Këshilli diskutoi gjithashtu ndryshimet e propozuara në Rregulloren e tij të punës dhe emëroi një përfaqësues të shoqërisë civile në Komisionin Sektorial për Artin. Çështjet e ngritura nga aktorët e shoqërisë civile gjatë periudhës raportuese përfshinin diskriminimin, pengesat në legjislacionin e arsimit dhe pengesat ligjore në prokurimin e barnave.³⁰

26 Seanca konstituive e Këshillit për bashkëpunim ndërmjet Qeverisë dhe shoqërisë civile (Конститутивна седница на Советот за соработка меѓу Владата и граѓанското општество), Qeveria e Maqedonisë së Veriut, 7 prill 2025, <https://www.nvosorabotka.gov.mk/?q=mk/node/1040>.

27 Thirrje publike për të zgjedhur përfaqësuesit e shoqatave dhe fondacioneve për trupat këshillues dhe punues qeveritarë (Јавен повик за избор на претставници на здруженија и фондации во советодавни и работни тела на Владата и органите на државна управа), Qeveria e Maqedonisë së Veriut, 14 prill 2025, <https://www.nvosorabotka.gov.mk/?q=mk/node/1041>.

28 Mbahet Sesioni i dytë i Këshillit për Bashkëpunim midis Qeverisë dhe Shoqërisë Civile (Одржана Втората седница на Советот за соработка меѓу Владата и граѓанското општество), Qeveria e Maqedonisë së Veriut, 8 maj 2025, <https://www.nvosorabotka.gov.mk/?q=mk/node/1046>.

29 Zbatohen konsultime mbi Propozim Strategjinë Qeveritare për Bashkëpunim dhe Zhvillim të Shoqërisë Civile dhe Planin e Veprimit 2025-2028 (Спроведени консултации за Предлог-Стратегијата на Владата за соработка со и развој на граѓанското општество и Акцискиот план 2025-2028), Qeveria e Maqedonisë së Veriut, 13 qershor 2025, <https://www.nvosorabotka.gov.mk/?q=mk/node/1048>.

30 Mbahet seanca e tretë e Këshillit për bashkëpunim midis Qeverisë dhe shoqërisë civile (Одржана Третата седница на Советот за соработка меѓу Владата и граѓанското општество), Qeveria e Maqedonisë së Veriut, 18 qershor 2025, <https://www.nvosorabotka.gov.mk/?q=mk/node/1049>.

Mbikëqyrja civile e sektorit të sigurisë/zbulimit

Në prill, Agjencia e Sigurisë Kombëtare (ASK) lëshoi shpalljen e parë publike të punësimit që nga themelimi i saj, duke synuar të plotësojë në mënyrë të përhershme tetë pozicione të nivelit ekzekutiv.³¹ Gjatë kësaj periudhë, Prokuroria Themelore Publike (PTHP) Shkup mori përgjigje përmes ndihmës juridike ndërkombëtare nga autoritetet bullgare, si pjesë e një hetimi paraprak në lidhje me certifikatën e Testit të Gjuhës Angleze si Gjuhë e Huaj (TOEFL) të Drejtorit të ASK-së.³²

Pas disa muaj kontrollesh, një prokuror publik hodhi poshtë dy ankesa penale anonime që pretendonin se ka falsifikim dhe përdorim të një dokumenti të rremë, konkretisht, një certifikatë TOEFL që pretendohet se është marrë nga një qendër testimi jo-ekzistente në Pllodiv, Bullgari.³³ Gjykata Administrative hodhi poshtë padinë e Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit (KSHPK) kundër Agjencisë për Mbrojtjen e të Drejtës për Qasje të Lirë në Informacionin Publik, duke mbështetur vendimin e agjencisë që kërkon nga KSHPK të lëshojë dokumente në lidhje me lëndën.³⁴ Më pas, raportet e medias zbuluan mospërputhje në kodin e qendrës së testimit në certifikatat TOEFL të Drejtorit, të cilat nuk korrespondojnë me regjistrimin zyrtar të qendrës gjuhësore me bazë në Pllodiv.³⁵

31 Agjencia e Sigurisë Kombëtare publikon për herë të parë një shpallje publike punësimi (Агенцијата за национална безбедност првпат објави јавен оглас за вработување), Agjencia e Sigurisë Kombëtare, Reklama Publike 01/2025, 14 prill 2025, <https://anb.gov.mk/regul.html>.

32 Përgjigja nga Bullgaria në lidhje me certifikatën TOEFL të drejtorit të Agjencisë së Sigurisë Kombëtare arrin në Prokurori, njoftoi Kocovski (Одроворот од Бугарија за ТОЕФЛ-сертификатот на директорот на АНБ стигнал во Обвинителство, соопшти Коцевски), 360 Stepni, 15 prill 2025, <https://360stepni.mk/odgovorot-od-bugarija-za-toefl-sertifikatot-na-direktorot-na-anb-stignal-vo-obvinitelstvo-soopshti-kotsevski/>.

33 Prokuroria Publike nuk konstaton falsifikim të diplomës së drejtorit të Agjencisë së Sigurisë Kombëtare (ОЈО не најде фалсификат во дипломата на директорот на АНБ), DW News, 29 maj 2025, <https://www.dw.com/mk/obvinitelstvoto-najde-dva-sertifikati-od-bugarija-edniot-go-spasi-direktorot-na-anb/a-72724242>.

34 Vendimi i gjykatës: KSHPK duhet të ofrojë qasje në certifikatën e Bojan Hristovskit (Судот пресече: ДКСК мора да даде увид во сертификатот на Бојан Христовски), Prizma, 2 qershor 2025, <https://prizma.mk/sudot-preseche-dsk-mora-da-dade-uid-vo-sertifikatot-na-bojan-hristovski/>.

35 Dyshime të reja të ngritura në lidhje me certifikatën TOEFL të drejtorit të ASK (Нови сомнежи за ТОЕФЛ-сертификатот на директорот на АНБ), Prizma, 18 qershor 2025, <https://prizma.mk/novi-somnezhi-za-toefl-sertifikatot-na-direktorot-na-anb/>.

Reforma e Administratës Publike

Gjatë periudhës së raportimit, u ndërmorën hapa të rëndësishëm legjislativë dhe strategjikë në fushën e Reformës së Administratës Publike (RAP) dhe transformimit digjital. Më 27 maj 2025 dhe 3 qershor 2025, Qeveria miratoi pesë ligje reformuese, përfshirë Ligjin për Komunikimet Elektronike, Ligjin për Sigurinë Kibernetike, si dhe legjislacionin për dokumentet elektronike dhe arkivimin.³⁶ Këto ligje, në përputhje me Direktivën e Rrjetit dhe Sistemeve të Informacionit 2 (NIS2) të Bashkimit Evropian (BE), u miratuan nga Kuvendi më 27 qershor 2025.³⁷

Më 1 prill u mbajt seanca e dytë e Këshillit për Reformën e Administratës Publike, e kryesuar nga Kryeministri, ku u shqyrtua zbatimi i Strategjisë për RAP 2023–2030. Vlerësimi i ‘Support for Improvement in Governance and Management’ (SIGMA) evidentoi përparim në fusha kyçe, por njëkohësisht vuri në dukje edhe sfidat që mbeten. Më 28 prill u mbledh Grupi Sektorial për RAP me pjesëmarrjen e aktorëve nga BE-ja dhe rajoni. Një punëtori për përditësimin e Planit të Veprimit 2025–2026 të Strategjisë për RAP u zhvillua më 30 prill në bashkëpunim me SIGMA dhe Shkollën Rajonale për Administratë Publike (ReSPA).³⁸

Më 12 maj, projekti *Western Balkans Enabling Project for Civil Society Monitoring of Public Administration Reform (WeBER) 3.0*, i cili zbatohet nga Ministria e Administratës Publike (MAP) në bashkëpunim me Institutin për Politika Evropiane – Shkup (EPI) – Shkup, organizoi një grup fokusi në funksion të përgatitjes së *PAR Monitor 2024/2025*. Gjatë diskutimeve, pjesëmarrësit theksuan domosdoshmërinë e trajnimeve shtesë për nëpunësit civilë në ofrimin e shërbimeve për grupet vulnerabël, duke parashikuar vijimin e trajnimeve në korrik 2025 dhe duke propozuar integrimin e tyre në programin vjetor të përgjithshëm të trajnimeve.³⁹

Më 20 qershor, tre projektligje të rëndësishme në kuadër të Reformës së Administratës Publike hynë në procedurë parlamentare: Ligji për Nëpunësit Administrativë, Ligji për të Punësuarit në Sektorin Publik dhe Ligji për Zhvillimin Profesional të Nëpunësve Administrativë. Këto ligje synojnë forcimin e profesionalizimit, racionalizimin e procedurave të rekrutimit, garantimin e përfaqësimit të barabartë, si dhe krijimin e një Akademie të re për Trajnim dhe Zhvillim. Paralelisht, vijon puna për projektligjin për Nëpunësit e Lartë Administrativë, për sistemin e ri të pagave dhe për Ligjin mbi Organizimin e Organeve të Administratës Shtetërore.⁴⁰

Digjitalizimi avancoi përmes futjes në funksion të shërbimeve të reja elektronike në portalin kombëtar ushëri. gov.mk, duke përfshirë certifikatat e pronësisë së automjeteve dhe certifikatat e gjendjes penale.⁴¹ Platforma Kombëtare e Ndërveprimit (PKN), që tani lidh mbi 50 institucione dhe subjekte private, regjistroi një rritje prej 20% në transaksione. Integrimi i 1,400 institucioneve është planifikuar të përfundojë deri në fund të vitit 2026. Përpjekjet fillestare të digjitalizimit filluan në nivel komunal, me aktivitete e para të nisura në Manastir.⁴²

36 Seanca e 77-të e Qeverisë (77-ata седница на Владата), Faqja zyrtare e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, 27 maj 2025, <https://vlada.mk/2025-77>.

37 Kuvendi miratoi ligje reformuese për transformim digjital (Собранието ги донесе реформските закони за дигитална трансформација), Nova Makedonija, 27 qershor 2025, <https://novamakedonija.com.mk/makedonija/sobranieto-gi-donese-reformskite-zakoni-za-digitalna-transformacija>.

38 U mbajt seanca e dytë e Këshillit për Reformën e Administratës Publike (Одржана втора седница на Советот за reforma на јавната администрација), Faqja zyrtare e Ministrisë së Shoqërisë Informatike dhe Administratës, 1 prill 2025, <https://www.mioa.gov.mk/mk-MK/news/odrzana-vtora-sednica-na-sovetot-za-reforma-na-javnata-administracija.nspk>.

39 <https://mja.gov.mk/mk-MK/odnosi-so-javnost/soopstenija/poddrska-za-ranlivate-kategorii-ministerstvoto-podgotvuva-obuki-za-drzavni-sluzbenici>.

40 Propozim-ligji për nëpunësit civilë (Предлог на Закон за административни службеници), Faqja zyrtare e Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut, qershor 2025, <https://www.sobranie.mk/preview?id=39d44eac-ba7a-42ec-aa28-745044c649a5&url=https://sp.sobranie.mk/sites/2023/materials/638856325063747574/Documents/638858486217624855.docx&method=GetDocumentContent>.

41 Certifikatat e të dhënave penale tani janë plotësisht në dispozicion në portalin ushëri. gov.mk (Потврдите за неосуудуваност целосно достапни на порталот - ushëri. gov.mk), Faqja zyrtare e Ministrisë së Shoqërisë Informatike dhe Administratës, 26 prill 2025, <https://www.mioa.gov.mk/mk-MK/news/potvrdate-za-neo-suduvnost-celosno-dostapni-na-portalot-uslugovmk.nspk>.

42 Andonovski në Manastir: Digjitalizimi i shërbimeve komunale do të sigurojë qasje më të shpejtë dhe më efikase për qytetarët (Аноновски од Битола: Дигитализацијата на општинските услуги за граѓаните ќе донесе брзи и ефикасни услуги), Faqja zyrtare e Ministrisë së Shoqërisë Informatike dhe Administratës, 24 prill 2025, <https://www.mioa.gov.mk/mk-MK/news/andonovski-od-bitola-digitalizacijata-na-opstinskite-uslugi-za-gragane-ke-donese-brzi-i-efikasni-uslugi.nspk>.

Kapitulli 23

Funksionimi i gjyqësorit

Organet e menaxhimit

Në seancën e tij të 524-të të mbajtur më 4 qershor 2025, Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë së Veriut konstatoi përfundimin e mandatit të Zëvendëskryetarit të Këshillit, në fuqi nga 8 qershor 2025. U zgjodh Zëvendëskryetar i ri i Këshillit Gjyqësor, në fuqi nga 9 qershor 2025.⁴³

Pavarësia dhe paanshmëria

Në seancën e 247-të më 1 prill 2025, Këshilli i Buxhetit Gjyqësor shprehu shqetësimin për vonesat në marrjen e pëlqimit të Ministrisë së Financave për Planin Vjetor të Punësimit 2025 dhe financimin për 130 kandidatët në Akademinë e Gjyqtarëve dhe Prokurorëve Publikë (AGJPP). Janë bërë kërkesa urgjente për zgjidhjen e këtyre çështjeve dhe sigurimin e funksionimit të vazhdueshëm të gjyqësorit.⁴⁴

Në seancën e tij të 248-të më 28 prill, Këshilli shqyrtoi kërkesat për punësim dhe, pas një opinioni negativ nga Ministria e Financave për Planin e Vetëm të Punësimit 2025, ra dakord të paraqesë një plan të rishikuar që përqendrohet vetëm në postet e përhershme dhe avancimet e brendshme. Këshilli gjithashtu njoftoi për planet për të kërkuar një takim me Ministren e Financave për të trajtuar mungesat kritike të personelit në gjyqësor.⁴⁵

Gjithashtu, Prokuroria Publike dhe Ministria e Punëve të Brendshme nënshkruan protokollin e ri të bashkëpunimit. Marrëveshja përshkruan procedurat operationale dhe përgjegjësitë bazuar në kompleksitetin e lëndëve, duke synuar rritjen e koordinimit dhe efikasitetit në hetimet dhe ndjekjet penale.⁴⁶

Llogaridhënia

Më 2 prill 2025, Këshilli i Prokurorëve Publikë dha mendim negativ për propozimin e Qeverisë për shkarkimin e Prokurorit Publik të Republikës së Maqedonisë së Veriut, pas një seance publike dhe votim të shumicës.⁴⁷

Në seancën e 519-të në të njëjtën ditë, Këshilli Gjyqësor shkarkoi dhe pezulloi përkohësisht dy gjyqtarë dhe vendosi për ulje të pagave prej 30% për gjashtë muaj për një gjyqtar tjetër, pas procedurave disiplinore. Lëndët të tjera rezultuan me sanksione të ngjashme ose u mbyllën.⁴⁸

Këshilli Gjyqësor shqyrtoi gjithashtu rastin e aksidentit të trafikut në Tetovë, i cili kishte shkaktuar kritika publike mbi dënimin dy-vjeçar të vendosur gjatë rigjykimit. Këshilli sqaroi se gjyqtari kryesues ishte i detyruar nga dispozitat ligjore që ndalonin dënime më të ashpra në apel (reformatio in peius) dhe formoi një grup pune për të vlerësuar veprimet procedurale. Gjetjet u bënë publike dhe përputhen me qëndrimet e shprehura më parë nga Shoqata e Gjyqtarëve. Paralelisht, Prokuroria Themelore Publike (PTHP) në Tetovë kërkonte sanksion më të ashpër.⁴⁹

43 Njoftim nga seanca e 524-të e Këshillit Gjyqësor (Соопштение од 524-та седница на Судски совет), Këshilli Gjyqësor, 9 qershor 2025, <https://bit.ly/3TJDbC8>.

44 Njoftim nga seanca e 247-të e Këshillit të Buxhetit Gjyqësor (Соопштение од 247-та седница на Судски буџетски совет), Këshilli i Buxhetit Gjyqësor, 1 prill 2025, <https://bit.ly/4nJwL3w>.

45 Njoftim nga seanca e 248-të e Këshillit të Buxhetit Gjyqësor (Соопштение од 248-та седница на Судски буџетски совет), Këshilli i Buxhetit Gjyqësor, 28 prill 2025, <https://bit.ly/4nUqQ3N>.

46 Toshkovski dhe Kocevski nënshkruajnë protokoll të ri për bashkëpunim të forcuar midis Ministrisë së Punëve të Brendshme dhe Prokurorisë Publike (Тошковски и Коцевски потпишаа нов протокол за засилена соработка на МВР и јавното обвинителство), 360 Stepeni, 10 prill 2025, <https://360stepeni.mk/toshkovski-i-kotsevski-potpishaa-nov-protokol-za-zasilena-sorabotka-na-mvr-i-javnoto-obvinitelstvo/>.

47 Kumntesë për seancën e mbajtur (Соопштение за одржана средба) Këshilli i Prokurorëve Publikë, 2 prill 2025, <https://sjorm.gov.mk/soopshenie-za-odrzhana-sednica-17/>.

48 Njoftim nga seanca e 519-të e Këshillit Gjyqësor (Соопштение од 519-та седница на Судски совет), Këshilli Gjyqësor, 2 prill 2025, <https://bit.ly/40pZK2u>.

49 PTHP Tetovë kërkon dënim më të lartë se sa dy vitet e vendosura ndaj të pandehurit që kishte shkelur Teodora Ristovskën (ОЈО Тетово бара повисока казна од досудените две години за обвинетиот што ја прегази Теодора Ристовска), 360 stepeni, 17 prill 2025, <https://360stepeni.mk/ojo-tetovo-bara-povisoka-kazna-od-dosudenite-dve-godini-za-obvinetioto-shto-ja-pregazi-teodora-ristovska/>.

Në seancat e saj të 522-të⁵⁰ dhe 523-të⁵¹ në maj 2025, Këshilli Gjyqësor vendosi masa të mëtejshme disiplinore, duke përfshirë uljen e pagave dhe shkarkimin dhe pezullimin e përkohshëm të një gjyqtari të përfshirë në një lëndë të profil të lartë të lidhur me përgjimin e paligjshëm. Gjyqtari ishte sanksionuar më parë dhe ishte futur në listën e zezë nga Shtetet e Bashkuara. Procedurat disiplinore u rihapën dhe gjyqtari mbeti i pezulluar në pritje të rezultatit të apelit. Një gjyqtar tjetër gjithashtu ka marrë një ulje të përkohshme të pagës për arsye disiplinore.⁵²

Profesionalizmi dhe kompetenca

Në seancën e tij të 519-të më 2 prill 2025, Këshilli Gjyqësor nisi procedurat për plotësimin e gjashtë posteve gjyqësore në Gjykatën e Apelit Shtip (tre në njësitë civile dhe tre në ato penale) dhe tre në Gjykatën e Lartë Administrative. Gjithashtu emëroi një Kryetar të ri të Gjykatës së Apelit Gostivar.⁵³

Në seancën e tij të 521-të më 30 prill, Këshilli Gjyqësor emëroi Kryetar të ri të Gjykatës Themelore në Kratovë. Ai plotësoi pozicionet gjyqësore në Gjykatat Themelore në Veles, Strugë dhe Shkup (si divizionet civile ashtu edhe ato penale), si dhe në Gjykatën Supreme (divizionet civile dhe penale). U shpall edhe një vend i lirë pune për gjyqtar në Gjykatën Themelore në Strugë.⁵⁴

Më 8 maj, Këshilli i Prokurorëve Publikë emëroi një prokuror të ri në Prokurorinë Themelore Publike në Shkup nga grupi i tetë i AGJPP-së. Për zyrat e tjera të Prokurorisë Themelore Publike me shpallje aktive - përfshirë Manastirin, Velesin, Koçanin, Kumanovën, Kriva Pallankën, Ohrin, Përlepin, Radovishin, Resnjën, Strugën, Strumicën dhe Shtipin - nuk është marrë asnjë aplikim.⁵⁵

Në seancën e tij të 523-të më 26 maj, Këshilli Gjyqësor emëroi Kryetarin e Gjykatës Supreme dhe Kryetarin e Gjykatës Themelore Krushevë. Në Gjykatën e Apelit në Shkup u emëruan dhjetë gjyqtarë (gjashtë në njësinë civile dhe katër në njësinë penale). Këshilli gjithashtu filloi thirrjet për zgjedhjen e kryetarëve të Gjykatave Themelore në Gostivar, Dibër dhe SVeti Nikole.⁵⁶

Cilësia e drejtësisë

Në seancën e saj të 233-të të mbajtur më 24 prill 2025, Bordi i Drejtuesve të AGJPP-së emëroi një Zëvendës Drejtor të ri për një mandat katërvjeçar, pa të drejtë rizgjedhjeje.⁵⁷

Më pas, në seancën 234-të, të mbajtur më 9 maj, Bordi i Drejtuesve të AGJPP-së njoftoi se kushtet ligjore për nisjen e provimit pranues për gjeneratën e nëntë të trajnimit fillestar nuk ishin përmbushur. Kjo pasoi një njoftim nga Ministria e Financave ku thuhej se buxheti i vitit 2025 nuk ndan fonde për punësimin e 130 praktikantëve. Si rezultat, Bordi nuk ishte në gjendje të miratonte një vendim sipas nenit 30, pika 3 të Ligjit për Akademinë.⁵⁸

50 Njoftim nga seanca e 522-të e Këshillit Gjyqësor (Соопштение од 522-та седница на Судски совет), Judicial Council, 14 maj 2025, <https://bit.ly/44Pkult>.

51 Njoftim nga seanca e 523-të e Këshillit Gjyqësor (Соопштение од 523-та седница на Судски совет), Judicial Council, 26 maj 2025, <https://bit.ly/44FwOC>.

52 Enver Bexheti, gjyqtari i cili, së bashku me Artan Grubin, u vendos në listën e zezë të SHBA-së për shkak të dyshimeve për ryshfetmarrje në një lëndë gjyqësore që përfshinte Sasho Mijalkovin, është shkarkuar (Разрешен Енвер Бецети, судијата кој заедно со Артан Груби заврши на црната листа на САД поради сомнежи за мито во судски предмет за Сашо Мижалков), Telma TV, 26 maj, 2025, <https://telma.com.mk/2025/05/26/razreshen-enver-bedheti-sudijata-koj-zaedno-so-artan-grubi-zavrshi-na-crnata-lista-na-sad-poradi-somnezhi-za-mito-vo-sudski-predmet-za-sasho-mijalkov/>.

53 Njoftim nga seanca e 519-të e Këshillit Gjyqësor (Соопштение од 519-та седница на Судски совет), Këshilli Gjyqësor, 2 prill 2025, <https://bit.ly/4eS5MPR>.

54 Njoftim nga seanca e 521-të e Këshillit Gjyqësor (Соопштение од 520-та седница на Судски совет), Këshilli Gjyqësor, 30 prill 2025, <https://bit.ly/40V6QMt>.

55 Shpallja e seancës të mbajtur (Соопштение за одржана средба) Këshilli i Prokurorëve Publikë, 8 maj 2025, <https://sjorm.gov.mk/soopshtenie-od-odrzhana-sednica-3/>.

56 Njoftim nga seanca e 523-të e Këshillit Gjyqësor (Соопштение од 523-та седница на Судски совет), Këshilli Gjyqësor, 26 maj 2025, <https://bit.ly/3lwnP1u>.

57 Raport për seancën e 233-të të Bordit Drejtues të Akademisë së Gjyqtarëve dhe Prokurorëve Publikë (Известување од одржана 233-та седница на Управниот одбор на Академија за судии и јавни обвинители), 24 prill 2025, <https://bit.ly/40m30vN>.

58 Raporti për seancën e 234-të të Bordit Drejtues të Akademisë së Gjyqtarëve dhe Prokurorëve Publikë (Известување од одржана 234-та седница на Управниот одбор на Академија за судии и јавни обвинители), 9 maj, 2025, <https://jpacademy.gov.mk/%d0%b8%d0%b7%d0%b2%d0%b5%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b2%d0%b0%d1%d1%9a%d0%b5-2/>.

Së fundi, në seancën e saj të 235-të të mbajtur më 24 qershor 2025, Bordi i Drejtuesve të AGJPP-së emëroi një këshilltar të veçantë të Ministrit të Drejtësisë si anëtar të Këshillit të Programit, pas një propozimi nga Ministria e Drejtësisë.⁵⁹

Grupi Blueprint për Reforma në Gjqësor shprehu shqetësimin për emërimin e anëtarit në Këshillin e Programit të Akademisë së Gjyqtarëve dhe Prokurorëve Publikë, duke vënë në pikëpyetje ligjshmërinë e emërimit dhe kualifikimet e anëtarit sipas ligjit përkatës. Sipas grupit, emërimi ngre shqetësime serioze për ndikimin politik dhe rrezikon të minojë pavarësinë, integritetin dhe besueshmërinë e proceseve të përzgjedhjes dhe trajnimit të Akademisë.⁶⁰

Efikasiteti

Në muajin maj, Gjykata Administrative anuloi vendimin e Këshillit Gjyqësor për emërimin e gjyqtarit në Gjykatën Kushtetuese, për shkak të parregullsive procedurale. Gjykata konstatoi se jo të gjithë kandidatët janë vlerësuar në mënyrë të barabartë, mungon dokumentacioni përkatës dhe kriteret e përzgjedhjes të përcaktuara me ligj nuk janë verifikuar zyrtarisht para votimit.⁶¹

Në qershor, Gjykata Kushtetuese shfuqizoi dispozitat e Metodologjisë së Regjistrimit 2021 që përcaktonin kategoritë rezidente dhe jorezidente, duke i cilësuar si jokushtetuese. Gjykata përcaktoi se Drejtori i Entit Shtetëror të Statistikës kishte vepruar përtej autoritetit të tij ligjor duke inkuadruar kategorizime nëpërmjet një akti nënligjor. Vendimi zbatohet vetëm për aktet nënligjore të ardhshme dhe nuk ndikon në rezultatet e Regjistrimit 2021.⁶²

Gjatë periudhës raportuese janë dhënë dy vendime penale të profilit të lartë. Në të parën, u dhanë burgime të përjetshme në rastin e rrëmbimit dhe vrasjes së një vajze 14-vjeçare.⁶³ Në të dytin, një burrë u dënua me 12 vjet burg për një incident trafiku fatal që shkaktoi protesta publike në Shkup, me demonstruesit që kritikuan butësinë e perceptuar të dënimit dhe kërkuan një dënim më të ashpër.⁶⁴

59 Raporti për seancën e 235-të të Bordit Drejtues të Akademisë së Gjyqtarëve dhe Prokurorëve Publikë (Известување од одржана 235-та седница на Управниот одбор на Академија за судии и јавни обвинители), 24 qershor 2025, <https://bit.ly/4nTYYou>.

60 Njoftim (Соопштение), Grupi Blueprint për Reformat në Gjqësor, 4 korrik 2025, <https://bit.ly/3UJU1RD>.

61 Njoftim për shtyp (Соопштение за јавност) Gjykata Administrative, 19 maj 2025, <https://bit.ly/3GMZDY5>.

62 Gjykata Kushtetuese shfuqizon dispozitat e Censurit 2021 (Уставниот суд укина одредби од Методологијата за Пописот спроведен во 2021 година), 26 qershor 2025, <https://ustavensud.mk/archives/34824>.

63 Burgim i përjetshëm për rrëmbyesit e Vanjës dhe Pançes (Доживотен затвор за грабнувачите на Вања и Панче), DW News, 25 qershor, 2025, <https://www.dw.com/mk/dozivotna-kazna-zatvor-za-palevski-manev-videvski-i-kesisev-za-ubistvoto-na-vana-i-pance/a-73031511>.

64 Vasill Jovanov i dënuar me 12 vjet për vdekjen e Frosina Kullakovës (Васил Јованов осуден на казна затвор од 12 години за смртта на Фросина Кулакова), Telma Tv, 13 maj 2025, <https://telma.com.mk/2025/05/13/vasil-jovanov-osuden-na-kazna-zatvor-od-12-godini-za-smrtta-na-frosina-kulakova/>.

Lufta kundër Korrupsionit

Gjatë periudhës së raportimit, Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit (KShPK) avancoi përgatitjet për Strategjinë e re Kundër Korrupsionit 2026–2030. Në maj u zhvilluan konsultimet fillestare me ekspertë.⁶⁵ Në qershor, u zhvilluan katër fokus grupe me përfaqësues nga institucionet publike, ndërmarrjet shtetërore, sektori i biznesit dhe shoqëria civile për të vlerësuar rreziqet specifike të sektorit të korrupsionit.⁶⁶

Në mesin e qershorit, Qeveria miratoi Strategjinë për Forcimin e Kapaciteteve për Hetime Financiare dhe Konfiskimin e Pasurive 2025–2028, së bashku me një Plan Veprimi shoqërues. Strategjia synon përmirësimin e kuadrit institucional për hetimet financiare, rikuperimin e pasurive dhe menaxhimin e pasurive të konfiskuara.⁶⁷

Në prill, Trupi i ri Ndërmintor për Koordinimin e Aktiviteteve Kundër Korrupsionit mbajti seancën e tij inauguruese. I kryesuar nga Zëvendëskryeministri për Qeverisje të Mirë, ky trup bashkon institucionet kyçe — përfshirë KSHPK-në, Ministrinë e Punëve të Brendshme (MPB), Prokurorinë Publike, Policinë Financiare, Drejtorinë e të Ardhurave Publike, Administratën Doganore dhe ministritë përkatëse — me qëllim forcimin e koordinimit strategjik në luftën kundër korrupsionit.⁶⁸

Komisioni shtetëror për parandalimin e korrupsionit

Gjatë periudhës raportuese, Kryetarja e KSHPK-së u vu nën hetim për dyshimin se kishte zbuluar sekrete zyrtare në rastin 'Aditiv'.⁶⁹ Ajo mohoi akuzat, duke deklaruar se kontakti i saj me individin e paditur më vonë ndodhi para fillimit të procedurave dhe se ajo nuk kishte përfshirje të mëtejshme.⁷⁰ Pas një ndalimi të përkohshëm të aktiviteteve profesionale të shqiptuar nga Gjykata Penale Shkup, ajo u tërhoq nga detyra.⁷¹ KSHPK-ja njoftoi se do të vazhdojë të funksionojë dhe asnjë anëtar nuk dha dorëheqje në pritje të rezultatit të hetimit.⁷²

KSPK-ja kryeu një vlerësim anti-korrupsion të Ligjit për Qasje të Lirë në Informacionin Publik.⁷³ Platforma e organizatave të shoqërisë civile për të luftuar korrupsionin kritikoi rekomandimet e KSHPK-së, duke

65 Përgatitjet fillojnë për Strategjinë e re Kombëtare për Parandalimin e Korrupsionit dhe Konfliktit të Interesit (2026–2030) (Започнати активности за подготовка на новата Национална стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2026–2030), Official website of the State Commission for Prevention of Corruption, 13 May 2025, <https://bit.ly/4ylrRz>.

66 KSHPK fillon punën për strategjinë e re anti-korrupsion për vitin 2026–2030 (ДКСК започна со активности за подготовка на Национална стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2026–2030), Faqja zyrtare e Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit, 9 qershor 2025, <https://bit.ly/4kLKpAz>.

67 Qeveria nis Strategjinë e re për Hetimet Financiare për të synuar pasuritë e paligjshme (Почнува битката со нелегалниот имот - Владата со нова Стратегија за финансиски истраги), Plusinfo.mk, 17 qershor 2025, <https://plusinfo.mk/pochnuva-bitkata-so-nelegalniot-imot-vladata-so-nova-strategi-a-za-finansiski-istragi/>.

68 Promovohet organi i ri antikorrupsion (Промовирано ново тело за борба против корупцијата), Radio Slobodna Evropa, 8 prill 2025, <https://www.slobodnaevropa.mk/a/33377265.html>.

69 Komisioni kundër korrupsionit, nënshkruar nga Dimitrovska, hedh poshtë dy raporte në lidhje me lëndën "Aditiv" (Антикорупциска, со потпис на Димитровска, отфрлила две пријави поврзани со случајот „Адитив“), Telma TV, 25 prill 2025, <https://telma.com.mk/2025/04/25/antikorupcziska-so-potpis-na-dimitrovska-otfrlila-dve-prijavi-povrzani-so-slucajot-aditiv/>.

70 Dimitrovska nga KSHPK-ja refuzon të japë dorëheqje: "Мë vjen keq për komunikimin me mikun e familjes, nuk ndikova në hetim" (Димитровска од ДКСК не дава оставка: «Жалам за комуникацијата со семејниот пријател, не влијаев на истрата»), TV 21, 30 prill 2025, <https://mk.tv21.tv/dimitrovska-od-dksk-ne-dava-os-tavka-zhalam-za-komunikatsijata-so-semejniot-prijatel-ne-vlijaev-na-istragata/>.

71 Kryetares së KSHPK-së i është marrë pasaporta dhe i është ndaluar të punojë në Komisionin Kundër Korrupsionit (Претседателката на ДКСК остана без пасош и забрана за работа во Антикорупциска), Sitel TV, 24 prill 2025, <https://sitel.com.mk/pretsedatelkata-na-dksk-ostana-bez-pasosh-i-zabrana-za-rabota-vo-antikorupcziska-0>.

72 Не nuk ndjehemi të detyruar të japim dorëheqjen, thotë Zëvendës Kryetarja e KSHPK-së (Не се чувствуваме повикани да поднесеме оставки, вели заменик-претседателката на ДКСК), 360 Stepeni, 30 prill 2025, <https://360stepeni.mk/ne-se-chuvstvuvame-povikani-da-podneseme-ostavki-veli-zamenik-pretsedatelkata-na-dksk/>.

73 Raporti për rishikimin anti-korrupsion të Ligjit për Qasje të Lirë në Informacionin Publik (Извештај за антикорупциска проверка на одредбите од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер), Faqja zyrtare e Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit, 17 prill 2025, <https://dksk.mk/wp-content/uploads/2025/04/11-1351-1.pdf>.

paralajmëruar se ato mund të kufizojnë transparencën institucionale dhe të rrisin rrezikun e korrupsionit, veçanërisht në prokurimin publik.⁷⁴

Në përgjigje të zjarrit në Koçan, KShPK-ja shqyrtoi gjithashtu rreziqet nga korrupsioni që lidhen me licencimin, lejet dhe mbikëqyrjen në disa akte ligjore, përfshirë Ligjin për Veprimtaritë Hoteliere, Ligjin për Mbrojtje dhe Shpëtim, si dhe legjislacionin tjetër përkatës që rregullon inspektimet, vetëqeverisjen lokale dhe trajtimin e substancave plasëse.⁷⁵

Zyra e Prokurorisë Publik

Gjatë periudhës raportuese, në hetimin për zjarrin në diskotekën e Koçanit, i cili ndodhi në mars,⁷⁶ u bë përparim të konsiderueshëm. U zgjatën masat e paraburgimit e përcaktuara nga gjykata për të dyshuarit,⁷⁷ dhe hetimi u zgjerua për të përfshirë individë të tjerë të dyshuar për vepra të rënda kundër sigurisë publike.⁷⁸ Disa zyrtarë policorë u arrestuan në lidhje me rastin.⁷⁹ PTHP në Koçani ka shpallur thirrje publike për dëshmi dhe prova nga qytetarët.⁸⁰ Në fund të muajit maj, hetimi përfundoi⁸¹ Deri në mes të qershorit, janë ngritur aktakuza kundër 34 individëve dhe tre subjekteve juridikë, ndërsa procedimi ndaj 11 individëve është pezulluar për shkak të mungesës së provave.⁸²

U nisën hetime shtesë, përfshirë çështje që lidhen me: një punonjës arkivash në spital i dyshuar për përvetësim.⁸³ Gjykata Penale në Shkup konfirmoi aktakuzën dhe filluan procedurat gjyqësore.⁸⁴ Gjatë tremujorit janë zhvilluar dy seanca: prokuroria ka kërkuar dënime dhe konfiskimin e pasurisë,⁸⁵ ndërsa të pandehurit u deklaruan të pafajshëm dhe paraqitën argumentet fillestare të mbrojtjes.⁸⁶

⁷⁴ Platforma e shoqërisë civile reagon ndaj rekomandimeve të KSHPK-së në rishikimin antikorupsion të Ligjit për Qasje të Lirë në Informacionin Publik. (Платформата на граѓански организации за борба против корупцијата реагира на препораките на ДКСК дадени во Извештајот од спроведена антикорупциска проверка на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер), Uebfaqja zyrtare e Platformës së Organizatave të Shoqërisë Civile për të luftuar korrupsionin, 17 April 2025, <https://bit.ly/453QORD>.

⁷⁵ Raporti mbi rishikimin antikorupsion të dispozitave në lidhje me lëshimin e licencave, miratimeve, lejeve për funksionimin e objekteve hotelierike, mbikëqyrjen, etj. në Ligjin për Veprimtaritë hotelierike, Ligjin për Mbrojtjen dhe Shpëtimin, Ligjin për Mbikëqyrjen e Inspektimit, Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale, Ligjin për Mbrojtjen nga Substancat Eksplozive, Ligjin për Tregtinë e Substancave Eksplozive dhe Ligjin për Keqpërdorimet kundër Rendit dhe Paqes Publike (Извештај за антикорупциска проверка на одредби кои се однесуваат на издавањето на лиценци, одобренија, дозволи за работа на угостителски објекти и слично, како и за вршење надзор во Законот за угостителската дејност, Законот за заштита и спасување, Законот за инспекциски надзор, Законот за локалната самоуправа, Законот за заштита од експlozivни материји, Закон за прометот на експlozivни материји и Закон за прекршоците против јавниот ред и мир) Faqja zyrtare e Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit, 17 prill 2025, <https://dksk.mk/wp-content/uploads/2025/04/11-1117-2.pdf>

⁷⁶ Pse ishte zjarri në klubin e natës Koçani kaq vdekjeprurës? (Зошто пожарот во клубот во Кочани беше толку смртоносен?), Deutsche Welle, 18 mars 2025, <https://www.dw.com/mk/zosto-pozarot-vo-improviziraniot-noken-klub-vo-kocani-bese-tolku-smrtonosen/a-71940018>.

⁷⁷ Zgjatet paraburgimi për të gjithë të dyshuarit në zjarrin e Koçanit, tre prej të cilëve do të vendosen nën arrest shtëpiak (Продолжен притворот за сите осомничени за пожарот во Кочани, тројца одат во куќен притвор), Kanal 5, 11 prill 2025, <https://kanal5.com.mk/prodolzhen-pritvorot-za-site-osomnicheni-za-pozharot-vo-kochani-trojca-odat-vo-kukjen-pritvor/a694010>.

⁷⁸ Hetimi i zjarrit në klubin e natës Koçani është zgjeruar (Проширена истрага за пожарот во кочанската дискотека), Faqja zyrtare e Prokurorisë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 12 prill 2025, <https://jorm.gov.mk/proshirena-istragata-za-pozharot-vo-kochanskata-diskoteka/>.

⁷⁹ Arrestohen shefat aktualë të policisë dhe oficerët që ishin në detyrë gjatë tragjedisë së Koçanit (Се анкат актуелни началници и полицијаци кои биле на смена за време на трагедијата во Кочани), Sdk.mk, 12 qershor 2025, <https://sdk.mk/index.php/makedonija/vecherva-se-apsat-aktuelni-nachalnitsi-i-politsajtsi-koi-bile-na-smena-za-vreme-na-tragedijata-vo-kochani/>.

⁸⁰ Thirrje e hapur për hetim për zjarrin në Koçani (Отворен повик за истрага за пожарот во Кочани), Faqja zyrtare e Prokurorisë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 16 maj 2025, <https://jorm.gov.mk/otvoren-povik-za-istragata-za-pozharot-vo-kochani/>.

⁸¹ Hetimi për zjarrin Puls ka përfunduar, është siguruar një sasi e madhe provash (Истрага за пожарот во "Пулс" заврши, обезбедени огромен број докази), Faqja zyrtare e Prokurorisë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 30 maj 2025, <https://jorm.gov.mk/istragata-za-pozharot-vo-puls-zavrshi-obezbedeni-ogromen-broj-dokazi/>.

⁸² Hetimi ndaj ish-ministrave Driton Kuçi dhe Bekim Neziri u ndërpre; Kreshnik Bekteshi dhe Valon Saraçini mbeten midis 34 të pandehurve në zjarrin e klubit të natës "Pulse" (Запрена истрагата за ексминистрите Driton Kuçi и Bekim Neziri, меѓу 34-те обвинети за пожарот во диското „Пулс“ остануваат Крешники Бектеш и Ваљон Сараџини), Sdk.Mk, 13 qershor 2025, <https://bit.ly/4m75B51>.

⁸³ Tre të dyshuar të tjerë në rastin "Aditiv" (Осомничени уште три лица во предметот „Адитив“), Faqja zyrtare e Prokurorisë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 24 prill 2025, <https://jorm.gov.mk/osomnicheni-ushte-tri-lica-vo-predmetot-aditiv/>.

⁸⁴ Gjykata Penale miraton aktakuzën për "Aditiv", pritët data e gjykimit (Кривичен го одобри обвинението за „Адитив“, се чека датум за почеток на судењето), 360 Stepeni, 7 maj 2025, <https://360stepeni.mk/krivichen-go-odobri-obvinenieto-za-aditiv-se-cheka-datum-za-pochetok-na-sudeneto/>.

⁸⁵ Prokuroria Publike kërkon aktgjykim dënues dhe konfiskimin e pasurisë në çështjen "Aditiv" (Обвинителството бара осудителна пресуда и конфискација на имотот на обвинетите во случајот «Адитив»), A1 On, 29 maj 2025, <https://aton.mk/macedonia/obvinitelstvoto-bara-osuditelna-presuda-i-konfiskacija-na-imotot-na-obvinetite-vo-sluchajot-aditiv/>.

⁸⁶ Seanca "Aditiv": Mbrojtja jep deklaratat e hapjes (Рочиште за «Адитив»: Одбраната даваше воведни зборови), TV 24, 26 qershor 2025, <https://24.mk/details/rochishte-za-aditiv-odbranata-davashe-voledni-zborovi>.

U nisën hetime shtesë, përfshirë çështje që lidhen me: një punonjës arkivash në spital i dyshuar për përvetësim;⁸⁷ 49 punonjës të kujdesit shëndetësor të dyshuar për ryshfet, shpërdorim detyre dhe ndikim të paligjshëm;⁸⁸ dhe shtatë efektivë policie nën hetim për vepra të ngjashme.⁸⁹

Gjithashtu, u ngritën akuza penale për shpërdorim të pozitës dhe autoritetit zyrtar kundër kryetarit aktual të Kërçovës,⁹⁰ një ish-kryetar i komunës së Llozovës,⁹¹ dhe dhjetë individë të dyshuar se i kanë shkaktuar dëme të konsiderueshme financiare kompanisë shtetërore të energjisë AD ESM-REK Manastir.⁹²

Kuadri ligjor

Gjatë periudhës raportuese, Ministria e Drejtësisë filloi procesin e përgatitjes së ndryshimeve dhe plotësimeve të Kodit Penal, me qëllim adresimin dhe eliminimin e efekteve të mundshme të dëmshme që rrjedhin nga ndryshimet kontroverse të vitit 2023, në veçanti ato që lidhen me keqpërdorimin e pozitës dhe autoritetit zyrtar, neglizhencën në ushtrimin e detyrës dhe bashkimin kriminal.⁹³

87 Hetimi për përvetësimi në spitalin e Përlepit (Исправа за pronevera во прилепската болница), Faqja zyrtare e Prokurorisë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 29 maj 2025, <https://jorm.gov.mk/istraga-za-pronevera-vo-prilepskata-bolnicza/>.

88 49 persona nën hetim për abuzime në fitimin e të drejtave të kujdesit dhe pensioneve të aftësisë së kufizuar (Под исправа 49 лица за злоупотреби во постапки за стекнување со право за туѓа нега и право на инвалидски пензии)), Faqja zyrtare e Prokurorisë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 24 prill 2025, <https://jorm.gov.mk/pod-istraga-49-licza-za-zloupotrebi-vo-postapki-za-steknuvane-so-pravo-za-tuga-nega-i-pravo-na-invalidski-penzii/>.

89 Hetimi ndaj 11 personave, shtatë prej të cilëve janë efektivë policorë (Исправа против 11 лица од кои седум полициски службеници), Faqja zyrtare e Prokurorisë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 22 maj 2025, <https://jorm.gov.mk/istraga-protiv-11-licza-od-koi-sedum-policiziski-sluzhbeniczi/>.

90 Kallëzim penal kundër Deharit, si Kryetar i Komunës së Kërçovës, për keqpërdorim të rreth 64,000 EUR nga fondet komunale për shërbime juridike (Кривична за Дехари, како градоначалник на Кичево за адвокатски услуги го оштетил општинскиот буџет за околу 64.000 евра), Nova Makedonija, 26 maj 2025, <https://novamakedonija.com.mk/makedonija/hronika/krivichna-za-dehari-kako-gradonachalnik-na-kichevo-za-advokatski-uslugi-go-oshtetil-opshtinski-ot-budjet-za-okolu-64-000-evra/>.

91 Kallëzim penal kundër ish-kryetarit të komunës së Llozovës për financimin e një shtegu jo ekzistues me fonde komunale (Кривична за екс-градоначалник на Лозово, со пари на општината финансирал пешачка патека која не била изградена), Telma TV, 18 prill 2025, <https://telma.com.mk/2025/04/18/krivich-na-za-eks-gradonachalnik-na-lozovo-so-pari-na-opshtinata-finansiral-peshachka-pateka-koja-ne-bila-izgradena/>.

92 Aktakuza të ngritura kundër dhjetë individëve për keqpërdorim të fondeve të REK Manastir (Обвинение против вкупно 10 лица за злоупотреби во РЕК Битола), Faqja zyrtare e Prokurorisë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 6 maj 2025, <https://jorm.gov.mk/obvinenie-protiv-vkupno-10-licza-za-zloupotrebi-vo-rek-bitola/>.

93 Njoftim në fillim të procesit të hartimit të legjislationit (Известување за почеток на процесот за подготовка на закон), Faqja zyrtare e Ministrisë së Drejtësisë, 16 prill 2025, <https://pravda.gov.mk/vest/6845>.

Të drejtat themelore

Nga 22 deri më 25 prill, Komisioneri i Këshillit të Evropës për të Drejtat e Njeriut zhvilloi një vizitë në Maqedoninë e Veriut, duke u takuar me zyrtarët dhe duke i kërkuar vendit të forcojë angazhimin e tij për të drejtat e njeriut.

Jurisprudenca e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut

Gjatë periudhës raportuese, Maqedonia e Veriut nisi procesin e përzgjedhjes për një gjyqtar të ri kombëtar në Gjykatën Evropiane të të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), pasi mandati i gjyqtarit aktual skadon në janar 2026. Komisioni për përzgjedhjen e kandidatëve mbajti mbledhjen e tij të parë më 10 prill, ku morën pjesë përfaqësues nga gjyqësori dhe academia.⁹⁴ Një thirrje publike për aplikime u publikua më 14 prill,⁹⁵ që rezultoi në 21 aplikime, nga të cilat 12 kandidatë u intervistuan.⁹⁶ Më pas, mbledhja e dytë e Komisionit u mbajt më 5 maj, gjatë së cilës u krye një shqyrtim paraprak i kërkesave në përputhje me kriteret dhe kushtet e kërkuara formale.⁹⁷ Pas intervistave të zhvilluara në takimin e tretë më 7 maj,⁹⁸ Komisioni shpalli listën përfundimtare me tre kandidatët e përzgjedhur më 9 maj.⁹⁹ një prokurorë publike që ka qenë pjesë e Prokurorisë Speciale Publike, një gjyqtar nga Gjykata e Apelit Shkup dhe një avokat. Gjatë gjithë procesit, u ngritën shqetësime në lidhje me kapacitetin e Zyrës së Agjentit Qeveritar në Strasburg për të siguruar përfaqësim efektiv të shtetit.¹⁰⁰

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ) dha një vendim më 24 qershor në rastin e M.L. kundër Maqedonisë së Veriut, duke gjetur shkelje të nenit 8 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ), e cila garanton të drejtën për respektimin e jetës private dhe familjare. Lënda kishte të bënte me një urdhër ndalimi që ndalonte kërkuesin t'i afrohej vajzës së tij ose të vizitonte shtëpinë dhe shkollën e saj, dhe dëshitim të gjykatave vendase për të rivlerësuar periodikisht domosdoshmërinë e masës siç kërkohet nga ligji vendas. GJEDNJ konstatoi se gjykatat vendase e vendosën këtë kufizim, por nuk ofruan arsyetimin e duhur për të justifikuar ashpërsinë dhe proporcionalitetin e kufizimit, duke cënuar kështu aftësinë e kërkuesit për të kuptuar ose kundërshtuar masën në mënyrë efektive.¹⁰¹

94 U mbajt mbledhja e parë e Komisionit për përzgjedhjen e kandidatëve për gjyqtarë të GJEDNJ-së (Одржан првиот состанок на Комисијата за избор на кандидати за судија во ЕЧП), Ministria e Punëve të Jashtme dhe Tregtisë së Jashtme të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 10 prill 2025, <https://mfa.gov.mk/en/page/13/post/3998/odrzan-prviot-sostanok-na-komisijata-za-izbor-na-kandidati-za-sudija-vo-eschp>.

95 Thirrje publike për përzgjedhjen e kandidatëve gjyqtarë për të përfaqësuar Maqedoninë e Veriut në Gjykatën Evropiane të të Drejtave të Njeriut (Јавен оглас за избор на кандидати за судија на Република Северна Македонија во Европскиот суд за човекови права), Ministria e Drejtësisë e Republikës së Maqedonisë së Veriut, 14 prill 2025, <https://www.pravda.gov.mk/vest/6841>.

96 Tre kandidatë kalojnë shqyrtimin për Gjykatën Evropiane të të Drejtave të Njeriut (Тројца кандидати го минаа филтерот за Европскиот суд за човекови права), Telma TV, 9 maj 2025, <https://telma.com.mk/2025/05/09/trojca-kandidati-go-minaa-filterot-za-evropskiot-sud-za-chovekovi-prava/>.

97 Takimi i dytë i Komisionit për përzgjedhjen e kandidatëve për gjyqtarë në Gjykatën Evropiane të të Drejtave të Njeriut (Втор состанок на Комисијата за избор на кандидати за судија во Европскиот суд за човекови права), Ministria e Punëve të Jashtme dhe Tregtisë së Jashtme të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 5 maj 2025, <https://mfa.gov.mk/en/page/13/post/4016/vtor-sostanok-na-komisijata-za-izbor-na-kandidati-za-sudija-vo-evropskiot-sud-za-chovekovi-prava>.

98 Takimi i tretë i Komisionit për përzgjedhjen e kandidatëve për gjyqtarë të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (Трет состанок на Комисијата за избор на кандидати за судија во Европскиот суд за човекови права), Ministria e Punëve të Jashtme dhe Tregtisë së Jashtme të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 7 maj 2025, <https://mfa.gov.mk/en/page/13/post/4019/tret-sostanok-na-komisijata-za-izbor-na-kandidati-za-sudija-vo-evropskiot-sud-za-chovekovi-prava>.

99 Lista e tre kandidatëve për gjyqtarë në GJEDNJ nga Maqedonia: Apostolski, Ristovska dhe Gajdova (Составена листата од тројца кандидати за судии во ЕЧП од Македонија: Апостолски, Ристовска и Гајдова), Mkd.Mk, 9 maj 2025, <https://mkd.mk/makedonija/sostavena-listata-od-trojca-kandidati-za-sudii-vo-eschp-od-makedonija-apostolski-ristovska-i-gajdova/>.

100 Mbrojtje "e dobët" e shtetit para Gjykatës së Strasburgut ("Тенка" одбрана на државата пред судот во Стразбур), Radio Slobodna Evropa, 4 prill 2025, <https://www.slobodnaevropa.mk/a/sud-strazbur-sudija-izbor/33366510.html>.

101 M.L. kundër Maqedonisë së Veriut (M.L. против Северна Македонија) (Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut 24 qershor 2025). <https://hudoc.echr.coe.int/#%7B%22respondent%22%3A%22MKD%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001-243782%22%7D>.

Avokati i Popullit

Raporti Vjetor 2024 i Avokatit të Popullit u publikua më 15 prill. Numri më i lartë i shkeljeve të identifikuar (173 raste, ose 23.28%) kishin të bënin me gjendjen civile dhe çështje të tjera të brendshme, me autoritetet që vepronin sipas rekomandimeve të Avokatit të Popullit në 94.80% të lëndëve. Kjo u pasua nga sektori i drejtësisë, me 96 shkelje (12.92%) dhe një normë pajtueshmërie 67.71%, dhe të drejtat e konsumatorit, të cilat kishin 76 shkelje (10.23%), me 88.16% të rekomandimeve të zbatuara. Një çështje e theksuar gjatë periudhës raportuese ishte vëllimi i lartë i ankesave në lidhje me lëshimin e dokumenteve personale të identifikimit dhe udhëtimit, duke përfshirë vështirësitë me caktimin e takimeve, përpunimin e vonuar dhe dorëzimin e vonuar. Raporti gjithashtu përsëriti shqetësimet strukturore në lidhje me pavarësinë e kufizuar financiare, organizative dhe funksionale të Avokatit të Popullit. Ai vuri në dukje mungesën e fondeve për zbatim të projektit dhe burime të pamjaftueshme njerëzore. U theksua gjithashtu vonesa e vazhdueshme në miratimin e ndryshimeve në Ligjin për Avokatin e Popullit, pasi kjo e pengon institucionin të aplikojë për akreditim me statusin A sipas kornizës së Kombeve të Bashkuara (OKB).¹⁰²

Burgu dhe objektet e paraburgimit

Gjatë periudhës prill-qershor 2025, një sërë zhvillimesh kritike dhe polemikash vazhduan të theksojnë problemet kronike në sistemin penitenciar të Maqedonisë së Veriut.

Mbipopullimi mbeti një shqetësim serioz, me detyrimin e të burgosurve të flenë me turne dhe në korridore.¹⁰³ Pavarësisht kornizës ligjore që lejon sanksione alternative si arresti shtëpiak dhe monitorimi elektronik, këto masa u zbatuan rrallë. Veçanërisht, reparti i pranimit në burgun e Idrizovës mbante 48 të burgosur në një hapësirë të projektuar për 10, ndërsa objektet e tjera mbetën të papërdorura.¹⁰⁴ Ofrimi i kujdesit shëndetësor në objektet e paraburgimit ishte tejet i pamjaftueshëm. Në Idrizovë, një mjek i vetëm thuhet se ishte përgjegjës për mbi 1.300 të burgosur, duke ngritur shqetësime serioze në lidhje me qasjen në kujdesin shëndetësor.¹⁰⁵ Në institucionin korrektues të Tetovës për të miturit, shtatë përfitues nuk morën edukim të përshtatur për nevojat e tyre zhvillimore, në kundërshtim me të drejtën e tyre për arsim.¹⁰⁶

Raporti i Avokatit të Popullit theksoi çështjet e vazhdueshme me qasje në shërbimet e gjendjes civile. Në një rast, një i paraburgosur në Idrizovë vuajti dënimin e tij pa identifikim zyrtar, pasi dokumente të tilla si certifikata e lindjes dhe numri i letërnjoftimit u lëshuan vetëm pas gati katër vjetësh, pas ndërhyrjes së Avokatit të Popullit.¹⁰⁷

Shqetësimet e sigurisë vazhduan. Në fillim të prillit, në burgun e Shtipit, një oficer burgu dyshohet se ndihmoi një të burgosur në organizimin e aktiviteteve kriminale që përfshinin kontrabandën. Incidenti vuri në dukje

¹⁰² Ziberi: Avokati i Popullit përballat me probleme serioze pavarësisht se ka një rol themelor në mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut (Зибери: Народниот правобранител се соочува со сериозни проблеми иако има фундаментална улога во заштитата на човековите права и слободи), Civil Media, 23 prill 2025, <https://civilmedia.mk/ziberi-narodniot-pravobranitel-se-soochuva-so-seriozni-problemi-ia-ko-ima-fundamentalna-uloga-vo-zashtitata-na-chovekovite-prava-i-slobodi/>.

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Njësia e pranimit në Idrizovë mban pesë të burgosur në qelitë e ndërtuara për një (Во приемното одделение во Идризово петмина затвореници на место за еден), Telma TV, 10 prill 2025, <https://telma.com.mk/2025/04/10/vo-priemnoto-oddelenie-vo-idrizovo-petmina-zatvoreniczi-na-mesto-za-eden/>.

¹⁰⁵ Vetëm një mjek për 1,316 persona të dënuar në burgun më të madh në vend, Idrizovë (Само еден лекар на 1.316 осудени лица во најголемиот затвор во државата, затворот во Идризово), MKD, 12 prill 2025, <https://mkd.mk/makedonija/samo-eden-lekar-na-1-316-osudeni-lica-vo-najgolemiot-zatvor-vo-drzhavava-zatvorot-vo-idrizovo/>.

¹⁰⁶ Shteti ndërpreu arsimimin e shtatë personave në institucionin korrektues “Tetova” dhe bllokoi shtatë të tjerë nga vazhdimi i shkollës së mesme (Државата на 7 штићеници во ВП дом «Тетово» им го прекинала образованието, на уште толку не им дала продолжат со средното), Sakam da kazam, 12 maj 2025, <https://sdk.mk/index.php/makedonija/drzhavata-na-7-shtitenitsi-vo-vp-dom-tetovo-im-go-prekinala-obrazovaniето-na-ushte-tolku-ne-im-dala-da-prodolzhat-so-srednoto/>.

¹⁰⁷ Nuk ka letërnjoftim ose certifikatë lindjeje: Njeri i burgosur në Idrizovë i identifikuar me gjurmë gishtash-Raporti i Avokatit të Popullit për vitin 2024 (Без матичен број и извод од родени, издржувал казна во Идризово со отисок од прст – Извештај на Омбудсманот за 2024 година), Telma TV, 15 prill 2025, <https://telma.com.mk/2025/04/15/golem-broj-pretstavki-do-narodniot-pravobranitel/>.

dobësitë në protokollet e sigurisë.¹⁰⁸ Në përgjigje, u iniciuan përpjekje për të forcuar kapacitetin institucional. Më 21 maj, Zyra e Këshillit të Evropës në Shkup njoftoi për zhvillimin e Procedurave të reja Standarde të Veprimit për stafin e burgjeve, që synojnë rritjen e profesionalizmit dhe standardizimin e praktikave në gjithë sistemin e burgjeve.¹⁰⁹

Mbrojtja e të dhënave personale

Në prill, Agjencia për Mbrojtjen e të Dhënave Personale (AMDHP) prezantoi Raportin Vjetor për vitin 2024, duke vënë në dukje progresin në përafrimin e praktikave kombëtare me standardet e BE-së. Megjithatë, Agjencia vuri në dukje dobësitë e vazhdueshme strukturore,¹¹⁰ duke përfshirë stafin e kufizuar (17 punonjës, vetëm tre prej të cilëve ishin mbikëqyrës) dhe varësinë nga Ministria e Financave dhe MAP për miratimet e buxhetit dhe të punësimeve. Këto kufizime kompromentojnë pavarësinë operationale dhe financiare të AMDP-së, e cila është në kundërshtim me kërkesat e Rregullores së Përgjithshme të Mbrojtjes së të Dhënave (RPMDDH).¹¹¹ Më 10 prill, Prokuroria Themelore Publike në Shkup filloi procedim penal kundër 43 individëve, përfshirë një punonjës të Fondit të Sigurimeve Shëndetësore, për falsifikim të dokumenteve dhe nënshkrimeve elektronike për mashtrim në marrjen e kredive të shpejta në emër të qytetarëve, kryesisht pensionistëve. Rasti ekspozoi dobësitë sistematike në mbrojtjen e të dhënave.¹¹² Ministri i Punëve të Brendshme theksoi publikisht nevojën për masa mbrojtëse më të forta dhe ndjekjen penale urgjente të të përfshirëve.¹¹³

Në mbështetje të pajtueshmërisë së sektorit publik, AMDP zhvilloi sesione trajnime në prill për stafin në Qendrën Shtetërore të Provimeve¹¹⁴ dhe nënshkroi një marrëveshje bashkëpunimi me Zyrën e Çështjeve të Përgjithshme dhe Shërbimeve të Përbashkëta për të ofruar trajnime të përshtatura për standardet e mbrojtjes së të dhënave.¹¹⁵

Debati publik mbi sigurinë e të dhënave u intensifikua në qershor. Një raport zbuloi se vetëm gjysma e regjistrave të gjendjes civile ishin digjitalizuar, pavarësisht shpenzimeve prej 8.5 milionë euro, duke ngritur shqetësime mbi efikasitetin dhe sigurinë e të dhënave.¹¹⁶ Më vete, raportet e medias pretenduan se një gjinekolog privat kishte keqpërdorur të dhënat e pacientit për të kërkuar rimbursime për shërbimet që nuk ofroheshin.¹¹⁷

108 Skandali në burgun e Shtipit: Oficerët e policisë ndihmuan të burgosurin të rikthente drogën; ai pretendoi se po kërkonin një orë të marrë nga qeni i burgut Ceca (Скандал во штипскиот затвор: Полицијци му помагале на осуденик да си ја најде drogата, лажел дека барале часовник кој му го зело затворското куче Цеца), Sloboden Pecat, 9 prill 2025, <https://www.slobodenpecat.mk/skandal-vo-shtipskiot-zatvor-policaici-mu-pomagale-na-osudenik-da-si-ja-najde-droga-ta-lazhel-deka-barale-chasovnik-koj-mu-go-zelo-zatvorskoto-kuche-ceca/>.

109 Procedurat e reja standarde të funksionimit të prezantuara në Maqedoninë e Veriut për të forcuar mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe për të përmirësuar efikasitetin, Zyra e Programit të Këshillit të Evropës në Shkup, Maqedoni e Veriut, 21 maj 2025, <https://www.coe.int/en/web/skopje/-/new-standard-operating-procedures-in-north-macedonia-to-ensure-enhanced-human-rights-safeguards-and-operational-effectiveness>.

110 Agjencia për Mbrojtjen e të Dhënave Personale e Republikës së Maqedonisë së Veriut, Raporti vjetor mbi punën e AMDP-së për vitin 2024 (Годишен Извештај За Работата На АЗП За 2024 Година) (2025), <http://bit.ly/44VvZrB>.

111 Agjencia për Mbrojtjen e të Dhënave Personale funksionon me vetëm tre mbikëqyrës (Агенцијата за заштита на лични податоци работи со тројца супервизори), Mkd.Mk, 16 prill 2025, <https://mkd.mk/makedonija/agencijata-za-zashtita-na-lichni-podatoci-raboti-so-trojca-supervizori/>.

112 Hetimi i nisur kundër 43 personave, përfshirë punonjësin e Fondit Shëndetësor, për falsifikimin e nënshkrimeve dhe kartave të identitetit dhe marrjen e kredive në emër të të tjerëve (Истрага против 43 лица меѓу кои и вработен во Фондот за здравство, фалсификувале потписи и лични карти и со нив земале брзи кредити на туѓо име), Sakam da kazam, 10 prill 2025, <https://sdk.mk/index.php/neraskazhani-prikazni/istraga-protiv-43-litsa-megu-koi-i-vraboten-vo-fondot-za-zdravstvo-fifikesuvale-potpisi-i-lichni-karti-so-niv-zemrzi-kred-na-tugo-ime/>.

113 Toshkovski: Organizatorët e mashtrimit me kreditë e shpejta do të sillen menjëherë në gjykatë (Тешковски: Организаторите на измамата со брзи кредити ќе бидат итно изведени пред суд), Telma Tv, 11 prill 2025, <https://telma.com.mk/2025/04/11/toshkovski-organizatorite-na-izmamata-so-brzi-krediti-ke-bidat-itno-izvedeni-pred-sud/>.

114 Trajnime për Mbrojtjen e të Dhënave Personale (Обуки за заштита на личните податоци), Faqja zyrtare e Agjencisë për Mbrojtjen e të Dhënave Personale të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 24 prill 2025, <http://bit.ly/4IYjCBY>.

115 Memorandumi i bashkëpunimit i nënshkruar midis Agjencisë për Mbrojtjen e të Dhënave Personale dhe Shërbimit të Çështjeve të Përgjithshme dhe të Përbashkëta të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut (Потпишан Меморандум за соработка помеѓу Агенцијата за заштита на личните податоци и Службата за општи и заеднички работи на Владата на Република Северна Македонија), Faqja zyrtare e Agjencisë për Mbrojtjen e të Dhënave Personale të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 30 prill 2025, <http://bit.ly/45e6RxB>.

116 8.5 milion euro të shpenzuara, por vetëm gjysma e të dhënave personale u futën në mënyrë elektronike; deklaratat u shtypën edhe natën në orën 22:00; ESHR konstatoi korupcion (Потрошени 8,5 милиони евра, а само пола од матичните податоци се внесени електронски, изводи се печателе и ноќе во 22 часот, утврдил корупција ДЗР), Sakam da kazam, 10 qershor 2025, <https://sdk.mk/index.php/makedonija/potrosheni-8-5-milioni-evra-a-samo-pola-od-matichnite-podatotsi-se-vneseni-elektronski-izvodi-sepechatele-i-noke-vo-22-chasot-utrdi-kuptija-dzr/>.

117 Skandali që përfshin gjinekologët familjarë: Pretendime për PAP teste të falsifikuara u paraqitën në Fondin e Sigurimeve Shëndetësore! (Скандал со матичните гинеколози – лажеле дека жени направиле ПАП-тест за да земат пари од ФЗОМ!), Sloboden Pecat, 14 qershor 2025, <https://www.slobodenpecat.mk/video-skandal-so-matichnite-ginekoloji-lazhele-deka-zheni-napravile-pap-test-za-da-zemat-pari-od-fzom/>.

Liria e shprehjes

Më 2 maj, Reporterët pa Kufij e renditën Maqedoninë e Veriut në vendin e 42-të në Indeksin Botëror të Lirisë së Shtypit 2024, një rënie prej gjashtë vendesh nga viti i kaluar. Raporti theksoi presionin në rritje mbi gazetarinë kritike, si dhe ndikimin e interesave politike përmes praktikave të reklamimit dhe financimit publik.¹¹⁸ Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM) bëri thirrje për reforma urgjente institucionale për të mbrojtur pavarësinë e medias.¹¹⁹

Tremujori i dytë i vitit 2025 pa zhvillime të dukshme në rregullimin e medias, reformën ligjore dhe mbrojtjen e gazetarëve. Më 22 prill, Kuvendi miratoi ndryshime në Ligjin për mediat, duke zgjeruar përkufizimin ligjor të “mediave” për të përfshirë portalet online, të cilat tani janë subjekt i regjistrimit në Agjencinë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuele (ASHMAA). Ndryshimet synojnë të përmirësojnë transparencën dhe të zvogëlojnë kërkesat e personelit për regjistrim.¹²⁰ Megjithatë u mirëprit nga Sindikata e Pavarur e Gazetarëve dhe Punonjësve Mediatikë (SPGPM),¹²¹ organizata të shoqërisë civile vunë në dukje mangësi, duke përfshirë përafrimin e pamjaftueshëm me kornizat mediatike të BE-së, mungesën e masave mbrojtëse kundër ndikimit politik dhe mbrojtjen e kufizuar kundër padive strategjike kundër padive për pjesëmarrje publike (SLAPP).¹²² Më 24 qershor, Kuvendi përfundoi emërimin e anëtarëve të rinj në Këshillin e ASHMAA-së. SHGM gjithashtu nënshkroi një marrëveshje bashkëpunimi me Gazetën Zyrtare për të rritur qasjen ligjore dhe transparencën e gazetarëve.¹²³

Pasiguria e vazhdueshme socio-ekonomike midis profesionistëve të medias mbetet një shqetësim, me mbi 2,100 punonjës që përmbushin më shumë se 3,000 role në sektor.¹²⁴ Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë (SHGM) dhe Gazeta Zyrtare e Ndërmarrjes Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut nënshkruan një memorandum bashkëpunimi për t’u siguruar anëtarëve të SHGM-së qasje falas dhe të lëvizshme në të gjithë legjislacionin përkatës, aktet ligjore dhe tekstet e konsoliduara, duke rritur kështu integritetin gazetarësh dhe transparencën ligjore.¹²⁵ Si përgjigje, shoqatat profesionale, përfshirë SHGM-në, SPGPM-në, Federatën Ndërkombëtare të Gazetarëve (IFJ) dhe Institutin Kërkimor për Zhvillimin Shoqëror (RESIS), lëshuan një deklaratë të përbashkët që bën thirrje për të drejta të përforcuara të punës, kushte të sigurta të punës dhe krijimin e një fondi të pluralizmit të mediave publike.

Në maj, një raport rekomandoi masa për të mbrojtur institucionet demokratike nga dezinformimi.¹²⁶ Më vonë në qershor, organizatat profesionale miratuan një Deklaratë për Mbrojtjen e Gazetarisë Profesionale, duke

118 Dosja e fakteve të vendit të Maqedonisë së Veriut, Reporterët pa Kufij, 2 maj 2025, <https://rsf.org/en/country/north-macedonia>.

119 SHGM: Raporti i Reporterëve pa Kufij thekson nevojën urgjente për reforma në sektorin e medias (ЗНМ: Извештајот на „Репортери без граници“ е реален показател за потребата од реформи во медиумскиот сектор), Shoqata e Gazetarëve të Maqedonisë, 2 maj 2025, <http://bit.ly/3TS7qH1>.

120 Kuvendi miraton ndryshime në Ligjin për mediat, duke lehtësuar kërkesat e regjistrimit për portalet e internetit (Собранието ги донесе измените на Законот за медиуми со поблагителни услови за регистрација на интернет-порталите), 360 Stepni, 22 prill 2025, <https://360stepni.mk/sobranieto-gi-donese-izmenite-na-zakonot-za-mediumi-so-poblagi-uslovi-za-registratsija-na-internet-portalite/>.

121 SPGPM: Ne i mirëpresim ndryshimet në ligjin për mediat, por duhet ende përafrim i plotë me standardet e BE-së (СНМ: Ги поздравуваме измените во Законот за медиуми, но тоа треба да е само дел од процесот за целосно усогласување со регулативата на ЕУ), Sindikata e Pavarur e Gazetarëve dhe Punonjësve Mediatikë, 25 prill 2025, <https://ssnm.org.mk/soopstenija/ssnm-gi-pozdravuvame-izmenite-vo-zakonot-za-mediumi-no-toa-treba-da-e-samo-del-od-procesot-za-celosno-usoglasuvanje-so-regulativata-na-eu>.

122 Fondacioni për Internet dhe Shoqëri Metamorfozis (Фондација за интернет и општество Метаморфозис), Vlerësimi i ndryshimeve në Ligjin për mediat në Maqedoninë e Veriut - një hap i pjesshëm drejt standardeve evropiane (Оценка на измените на Законот за медиуми во Северна Македонија — делумен чекор кон европските стандарди) (2025), <https://metamorphosis.org.mk/wp-content/uploads/2025/04/ocenska-na-izmenite-na-zakonot-za-mediumi-vo-severna-makedonija-%E2%80%94-delumen-chekor-kon-evropskite-standardi-2.pdf>.

123 Zgjidjen anëtarë të rinj të Këshillit të ASHMAA-së (Избрани новите членови на Советот на АБМУ), Meta.Mk, 24 prill 2025, <https://meta.mk/izbrani-novite-chlenovi-na-sovetot-na-avmu/>.

124 2,100 njerëz mbajnë mbi 3,000 vende pune në sektorin e medias (Во медиумската професија 2.100 луѓе извршуваат над 3.000 работни позиции), Radio MOF, 27 maj 2025, <https://www.radiomof.mk/vo-mediumskata-profesija-2-100-lugje-izvrshuvaaat-nad-3-000-rabotni-pozicii/>.

125 Qasje më e lehtë për gazetarët në shërbimet e NP Gazeta Zyrtare (Олеснет пристап за новинарите до услугите на ЈП Службен весник), 24 Info, 16 prill 2025, <https://24info.mk/olesnet-pristap-za-novinarite-do-uslugite-na-jp-sluzhben-vesnik/>.

126 Udhëzime të hartuara për të mbrojtur demokracinë nga kërcënimet e informacionit (Изработен документ со насоки за заштита на демократијата од информациски закани), Meta.Mk, 21 maj 2025, <https://meta.mk/izraboten-dokument-so-nasoki-za-zashtita-na-demokratijata-od-informaciski-zakani/>.

kërkuar që t'u vihet fund sulmeve dhe fushatave diskredituese kundër gazetarëve.¹²⁷ Për më tepër, iniciativa për manipulimin dhe ndërhyrjen e informacionit të huaj u promovua nga Fondacioni Metamorfozis dhe IDEA ndërkombëtare, gjatë së cilës u prezantua raporti *Mundësuesit dhe drejtuesit e dezinformimit zgjedhor dhe ndikimit të huaj (FIMI) në Maqedoninë e Veriut*.¹²⁸

Qeveria anuloi një tender për softuer për monitorimin e mediave në prill për shkak të ofertave joadekuate,¹²⁹ por nënshkroi¹³⁰ një kontratë të re prej 430,000 euro në qershor me një kompani në pronësi shlovene. U ngritën shqetësime mbi ndikimin e mundshëm në lirinë e medias.¹³¹ Në maj, disa media online u tërhoqën nga platformat kombëtare të grumbullimit në shenjë proteste ndaj shqetësimeve për të drejtat e autorit, duke kërkuar marrëveshje më transparente për përdorimin e përmbajtjes së tyre.¹³²

Grupet e cënueshme dhe parimi i mosdiskriminimit

Midis prillit dhe qershorit, Maqedonia e Veriut bëri disa hapa institucionalë në fushën e mosdiskriminimit, megjithëse mbeten sfida strukturore.

Më 1 prill, përfundoi procesi i përzgjedhjes për një anëtar të ri të Komisionit për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi (KPMĐ).¹³³ Emërimi i një kandidati me lidhje politike më 8 prill¹³⁴ tërhoqi kritika nga organizatat e shoqërisë civile, të cilat ngritën shqetësime mbi pavarësinë, profesionalizmin dhe pajtueshmërinë me kriteret ligjore.¹³⁵

Më 16 prill, KPMĐ prezantoi Raportin Vjetor 2024,¹³⁶ i cili regjistroi 485 ankesa (407 të reja), me 37% të vendimeve që konfirmonin diskriminimin - kryesisht të lidhura me origjinën etnike, gjininë, moshën dhe aftësinë e kufizuar. Shumica e rasteve përfshinin punësimin.¹³⁷ Për më tepër, KPMĐ nënvizoi se gratë paraqitën më

127 Deklarata për Mbrojtjen e Gazetarisë Profesionale e miratuar në Asambleen Vjetore të SHGM-së (Усвоена Декларација за одбрана на професионалното новинарство на Годишно собрание на ЗНМ), Makfax, 26 qershor 2025, <http://bit.ly/4eYogOh>.

128 Veprimi kolektiv mund të ndërtojë një ekosistem informacioni të qëndrueshëm dhe të besueshëm (Преку колективно дејствување може да се изгради отпорен и доверлив информациски-екосистем), Meta.Mk, 25 qershor 2025, <https://meta.mk/preku-kolektivno-dejstvuvanje-mozhe-da-se-izgradi-ot-poren-i-doverliv-informaciski-ekosistem/>.

129 Shërbimi për Çështje të Përgjithshme dhe të Përbashkëta i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut (Служба за општи и заеднички работи на Владата на Република Северна Македонија), Njoftimi për anulimin e procedurës për dhënien e kontratës së prokurimit publik (Известување за поништување на постапката за доделување на договор за javna nabavka), Sistemi elektronik i prokurimit publik (Електронски систем за javni nabavki), 22 prill 2025, <https://e-nabavki.gov.mk/PublicAccess/home.aspx#/anulimi%20doshjeve/aa36fa93-61d5-455d-83d5-bc7005f0d34>.

130 Qeveria bëhet "Hija më besnike" e mediave për 430,000 EUR në vit dhe siguron se nuk do të etiketojë mbulimin si "Pozitiv", "Negativ" ose "Neutral"! (Влада им стана „најверна сенка“ на медиумите за 430 илјади евра годишно и уверува дека нема да ги оценува како „позитивни“, „негативни“ и „неутрални“!), Sloboden Pecat, 3 korrik 2025, <https://www.slobodenpecat.mk/vlasta-im-stana-najverna-senka-na-mediumite-za-430-iljadi-evra-godishno-i-uveruva-deka-nema-da-gi-ocenuva-kako-pozitivni-negativni-i-neut/>.

131 Shërbimi për Çështje të Përgjithshme dhe të Përbashkëta i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut (Служба за општи и заеднички работи на Владата на Република Северна Македонија), Njoftimi për nënshkrimin e kontratës së prokurimit publik (Известување за склучен договор за javna nabavka), Sistemi elektronik i prokurimit publik (Електронски систем за javni nabavki), 24 qershor 2025, <https://e-nabavki.gov.mk/PublicAccess/home.aspx#/dossie-acrp/5446ef09-de5a-44d3-93e5-79d2b4a12290>.

132 Portali Racin.mk lë agregatorët e lajmeve për të mbrojtur të drejtat e autorit dhe punën e profesionistëve të medias (Порталот Рацин.mk излугува од агрегаторите на вести во име на заштитата на авторските права и трудот на медиумските работници), Racin.mk, 21 maj 2025, <https://racin.mk/kolumni/portalat-racin-mk-izleguva-od-agregatorite-na-vesti-vo-ime-na-zashtitata-na-avtorskite-prava-i-trudot-na-mediumskite-rabotniczi/>.

133 Tetë kandidatë për anëtar të Komisionit për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi paraqesin kandidaturat e tyre (Осум кандидати за член на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација ги претставиа нивните кандидатури), Sitel TV, 1 prill 2025, <https://sitel.com.mk/osum-kandidati-za-chlen-na-komisijata-za-sprechuvanje-i-zashtita-od-diskriminacija-gi-pretstavija>.

134 Nikolla Zaturroski zgjidhet në Komisionin Rregullator të Banimit; Vecko Zdraveski emërohet në Komisionin për Parandalimin e Diskriminimit (Никола Затурски избран за член на Репулаторната комисија за домување, Веcko Здравески за член на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација), AIM - Agjencia Informative Mediatike, 8 prill 2025, <http://bit.ly/3Goqmdj>.

135 Kuvendi cënën integritetin e KPMĐ duke emëruar anëtarë të përzgjedhur politikisht që nuk plotësojnë kriteret ligjore (Собранието ја урива суштината на КСЗД преку именување членови под партиски клуч кои не ги исполнуваат законските услови), Rrjeti për Mbrojtjen nga Diskriminimi, 4 prill 2025, https://mzd.mk/en/vesti/kszd_sobranie/.

136 Raporti vjetor për punën e Komisionit për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi për vitin 2024 (Годишен извештај за работата на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација за 2024 година) (Komisioni për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi, 2025), <http://bit.ly/46lR0hE>.

137 Raporti vjetor për vitin 2024 (Годишен извештај за 2024 година), Faqja zyrtare e Komisionit për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi, 16 prill 2025, <http://bit.ly/4lEgn2M>.

shumë ankesa diskriminimi sesa burrat në 2024.¹³⁸ Një raport i dytë, i botuar më 23 qershor, adresoi diskriminimin ndërsesional me të cilin përballen gratë dhe vajzat rome në qasjen në drejtësi.¹³⁹

Barrierat dhe paragjykimet sistematike vazhdojnë të prekin personat me aftësi të kufizuara. KPMD ka nxjerrë disa vendime për diskriminimin e përcaktuar për shkak të aftësisë së kufizuar. Këto përfshinin raste të mohimit të shërbimeve të transportit,^{140,141} mosveprimi i shkollës në incidentet e ngacmimit,¹⁴² mungesa e qasjes në bursa,¹⁴³ dhe trajtimi diskriminues nga një notere.¹⁴⁴ U vunë re barrierat sistematike, mungesë akomodimi të përshtatshëm dhe sjellje degraduese.

U avancuan përpjekjet për të përmirësuar qasjen digjitale. Më 10 prill, u mbajt një debat publik për të prezantuar mjetin AccessiScan dhe zgjidhjet gjithëpërfshirëse të dizajnit digjital.¹⁴⁵ Më 9 qershor, Ministria e Politikës Sociale nisi një faqe interneti të qasshme¹⁴⁶ dhe njoftoi për shpërndarjen e 24 mjeteve ortopedike.¹⁴⁷ Gjithashtu u shpall thirrje publike për rekrutimin e 328 asistentëve arsimorë për të mbështetur fëmijët me aftësi të kufizuara në shkollat fillore.¹⁴⁸

Pavarësisht disa përparimeve të arritura, diskriminimi sistematik dhe barrierat që lidhen me qëndrimet, sidomos ndaj personave me aftësi të kufizuara, vijnë të pengojnë mbrojtjen e plotë të të drejtave dhe garantimin e përfshirjes.

138 KPMD: Gratë raportuan diskriminim në bazë të seksit, gjinisë ose arsimit më shpesh se burrat (КСЗД: Жените почесто од мажите пријавиле дискриминација врз основите пол, род или образование), А1 On, 16 prill 2025, <https://a1on.mk/macedonia/kszd-zhenite-pochesto-od-mazhite-prijavile-diskriminacija-vrz-osnovite-pol-rod-ili-obrazovanie/>.

139 Prezantohet Raporti për Diskriminimin Ndërsesional dhe të Shumëfishtë ndaj Grave dhe Vajzave Rome në Qasje në Drejtësi (Презентиран Извештајот за интерсексиска и повеќекратна дискриминација кон жените и девојчињата Ромки во пристапот до правда), Faqja zyrtare e Komisionit për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi, 23 qershor 2025, <http://bit.ly/4o0GIPw>.

140 Komisioni për Mbrojtjen nga Diskriminimi, Parashtresa nr. 08-56 nga data 10.04.2025 (Претставка бр. 08-56 од 10.04.2025), 10 prill 2025, <https://kszd.mk/wp-content/uploads/2025/06/08-56-%D0%BE%D0%B4-10.04.2025-%D1%83%D1%82%D0%B2%D1%80%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%B0.pdf>.

141 “Nëna juaj duhet të vijë vetë, nuk keni punë këtu” -JSP refuzoi prokurën për pensionistin e shtëpisë (“Majka ти треба сама до дојде, ти нема што до бараш овде” – ЈСП одбиле полномоштво за неподвижна пензионерка), 4News, 17 prill 2025, <https://4news.mk/majka-ti-treba-sama-da-dojde-ti-nema-shto-da-barash-ovde-jsp-odbile-polnomoshtvo-za-nepodvizhna-penzionerka/??>

142 Nxënësi i klasës së gjashtë ngacmoi një nxënëse me zhvillim atipik, e quajti “budalla” dhe e goditi me shuplakë; drejtori i tha “në vend që të qash, përgatitu për sfidat e jetës” (Шестоодделенец малтретирал ученик со атипичен развој, му велел „Глупав“, му удрил и шлаканица, а директорот советува „Наместо да плаче, да се спрема за предизвиците во животот“), Sloboden Pecat, 7 maj 2025, <https://www.slobodenpecat.mk/shestooddelenec-maltretiral-uchenik-so-atipichen-razvoj-mu-velel-glupav-mu-udril-i-shlakanica-a-direktorot-sovetuval-namesto-da-plache-da-se-sprema-za-predizvicate-vo-zhi/>.

143 Komisioni për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi, Parashtresa nr.08-47 (708) nga 06.05.2025 (Претставка бр. 08-47 (708) од 06.05.2025), 6 maj 2025, <https://kszd.mk/wp-content/uploads/2025/06/08-47-708-06.05.2025-%D1%83%D1%82%D0%B2%D1%80%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%B0.pdf>.

144 Noterja i bërtiti një personi të verbër “analfabet, ti as nuk sheh dhe as nuk dëgjon”; Komisioni gjeti diskriminim serioz, pasi personat me aftësi të kufizuara paguajnë trefish për shërbime materiale (Нотарка му викала на слепо лице „Неписмен, ниту гледаш, ниту слушаш“, Комисијата утврди тежок случај на дискриминација оти на лицата со попреченост им се наплаќаат тројно поскапи нотарски услуги), Sakam da kazam, 22 prill 2025, <https://sdk.mk/index.php/makedonija/notarka-mu-vikala-na-slepo-litse-nepismen-nitu-gledash-nitu-slushash-komisijata-utvrdi-tezhok-sluchaj-na-diskriminatsija-oti-na-litsata-so-poprechenost-im-se-naplakaat-trojno-poskapi-notarski-uslugi/>.

145 Përfshirja digjitale: Nevojiten zgjidhje në botën digjitale për pavarësi dhe përfshirje më të madhe të personave me aftësi të kufizuara (Дигитална инклузија: Требаат решенија во дигиталниот свет за поголема независност и вклученост на лицата со попреченост), Radio MoF, 10 prill 2025, <https://www.radiomof.mk/digitalna-inkluzija-trebaat-reshenija-vo-digitalniot-svet-za-pogolema-nezavisnost-i-vkluchenost-na-licata-so-poprechenost/>.

146 Ministria e Politikës Sociale lançon faqen e internetit të aksesueshme për personat me aftësi të kufizuara (Министерството за социјална политика со веб-страница достапна за лицата со попреченост), Makfax, 9 qershor 2025, <http://bit.ly/3TQjKHS>.

147 24 mjete ortopedike të ofruara për personat me aftësi të kufizuara fizike (Доделени 24 ортопедски помагала на лица со телесен инвалидитет), Faqja zyrtare e Ministrisë së Politikave Sociale, Demografisë dhe Rinisë, 7 maj 2025, https://www.mtsip.gov.mk/maj-2025-ns_article-dodeleni-24-ortopedski-pomagala-na-lica-so-telesen-invaliditet.nspix.

148 Thirrje publike për punësimin e 328 asistentëve arsimorë (Јавен оглас за вработување на 328 образовни асистенти), Shkolla fillore me Qendrën burimore ‘Dr. Zlatan Sremec’ Shkup, 20 qershor 2025, <http://www.zlatansremec.edu.mk/vest-statija/85511/javen-oglas-za-vrabotuvanje-na-328-obrazovni-asistenti/>.

Gjinia

Gjatë periudhës raportuese, Maqedonia e Veriut vazhdoi të përballet me incidente serioze të femicidit dhe dhunës me bazë gjinore. Vrasja e një gruaje rome 36-vjeçare nga Shuto Orizari më 3 maj shkaktoi reagim të fortë dhe dënime nga publiku dhe shoqëria civile. Viktima u vra në shtëpinë e saj në prani të fëmijës së saj,¹⁴⁹ dhe i dyshuari u arrestua gjatë përpjekjes për t'u larguar nga vendi.¹⁵⁰ Organizatat e shoqërisë civile,¹⁵¹ dhe mbrojtësit e të drejtave të romëve nga Maqedonia e Veriut¹⁵² dhe organizatat ndërkombëtare rome reagues,¹⁵³ duke kritikuar dështimin e institucioneve për të vepruar pavarësisht rreziqeve të njohura dhe duke bërë thirrje për reforma urgjente sistematike për të mbrojtur gratë, veçanërisht ato nga komunitetet e marginalizuara.¹⁵⁴

U raportuan disa raste të tjera të dhunës me bazë gjinore dhe në familje, duke përfshirë sulme të rënda fizike, përdhunime,¹⁵⁵ dhe tentativa për vrasje të grave. Këto incidente përfshinin përdhunimin e një vajze pesëvjeçare,¹⁵⁶ abuzimi i përsëritur i grave nga partnerët intimë,^{157,158,159} dhe rastet që përfshinin meshkuj dhe femra.^{160,161,162}

Këto incidente demonstuan shkallën dhe ashpërsinë e dhunës me bazë gjinore në vend. Në të njëjtën kohë, shoqëria civile dhe media theksuan vazhdimisht nevojën urgjente për veprim më efektiv institucional dhe masa mbrojtëse ligjore.

149 Burri i kapur në "Tabanocë" dje vrau gruan e tij në sy të vajzës së tyre pesëvjeçare (Лицето кое беше фатено на «Табановце» вчера сопругата ја усмртил пред нивната петгодишна ќерка), Telma TV, 4 maj 2025, <https://telma.com.mk/2025/05/04/liczeto-koe-beshe-fateno-na-tabanovcze-vchera-soprugata-ja-usmrtil-pred-nivnata-petgodishna-kerka/>.

150 Arrestohet në kufi i dyshuar për vrasjen e gruas (Уапсено лице на граница под сомнение дека си ја усмртил сопругата), Telma TV, 3 maj 2025, <https://telma.com.mk/2025/05/03/uapseno-licze-na-granicza-pod-sommenie-deka-si-ja-usmrtil-soprugata/>.

151 Reagim: Platforma për Barazi Gjinore mbështet fuqimisht Gratë nga Shuto Orizari në përgjigje të rastit më të fundit të femicidit (Реакција: Платформата за родова еднаквост силно ја поддржува Иницијативата на жени од Шуто Оризари и нивната реакција на последниот случај на феминцид), Platforma për Barazi Gjinore, 6 maj 2025, <http://bit.ly/452TzTz>.

152 Reagimi i Institutit për Hulumtime dhe Analiza të Politikave Romalítico mbi femicidin në Shuto Orizari (Реакција на Институтот за истражување и политики Ромалитико за феминцидот во Шуто Оризари), Institutit për Kërkime dhe Analiza të Politikave Romalítico, 5 maj 2025, <https://romalitico.org/05/05/2025/vesti/reakcija-na-institutot-za-istrashuvane-i-politiki-romalitiko-za-femicidit-vo-shuto-orizari/>.

153 Bernard Rorke, 'Femicide in North Macedonia: Romani Women's Network condemns state's failure to protect', European Roma Rights Centre, 8 May 2025, <https://www.errc.org/news/femicide-in-north-macedonia-romani-womens-network-condemns-states-failure-to-protect>.

154 Letër e shqetësimit dhe kërkesës për informacion në lidhje me femicidin e Ramajana Asan, një grua rome 36-vjeçare nga Shuto Orizari (Писмо за загриженост и барање за информации во врска со феминцидот на Рамажана Асан, 36-годишна Ромка од Шуто Оризари), Institutit për Hulumtime dhe Analiza të Politikave Romalítico, 7 maj 2025, <https://romalitico.org/07/05/2025/vesti/pismo-za-zagrizhenost-i-barane-za-informacii-vo-vrska-so-femicidit-na-ramajana-asan-36-godishna-romka-od-shuto-orizari/>.

155 Burrë nga Shkupi i akuzuar për goditje, thyerje të hundës së viktimës dhe përdhunim të saj (Обвинение за скопјанец – ја удирал жртвата со тупаници, и го скршил носот и ја силувал), Sloboden Pечат, 16 maj 2025, <https://www.slobodenpecat.mk/obvinenie-za-skopjanec-ja-udiral-so-boksovi-tupanici-i-go-skrshil-nosot-i-ja-siluval-zhrtvata/>.

156 Gjukata në Gostivar urdhëron paraburgim për një 15-vjeçar që përdhunoi një vajzë pesë vjeçare (Притвор за 15-годишник кој силувал 5-годишно девојче определи судот во Гостивар), Sakam da kazam, 5 prill 2024, <https://sdk.mk/index.php/makedonija/pritvor-za-15-godishnik-koj-siluval-5-godishno-devojche-opredeli-sudot-vo-gostivar/>.

157 Gruaja e rrahur nga burri i saj i pamartuar, e ka detyruar të kërkojë para nga prindërit e saj dhe ka marrë kredi të shpejta në emër të saj (Жена била тепана од невенчаниот сопруг, ја принудил да бара пари од родителите и земал неколку брзи кредити на нејзино име), Skopje Info, 23 prill 2025, <https://skopjeinfo.mk/zhenabila-bila-tepana-od-nevenchaniot-soprug-ja-prinudil-da-bara-pari-od-roditelite-i-zemal-nekolku-brzi>.

158 Njeriu që mbyti partneren e tij jashtëmartesore akuzohet për vrasje (Мажот што ја удави до смрт вонбрачната партнерка доби обвинение за убиство), MKD.mk, 29 maj 2025, <https://mkd.mk/makedonija/mazhot-shto-ja-udavi-do-smrt-vonbrachnata-partnerka-dobi-obvinenie-za-ubistvo/>.

159 Gruaja nga Gostivari rrahu burrin e saj dhe theu sendet shtëpiake (Гостиварка го претепала сопругот и ја искршила покуќината), A1 On, 18 qershor 2025, <https://a1on.mk/macedonia/gostivarka-go-pretepala-soprugot-i-ja-iskrshila-pokukijnata/>.

160 56 vjeçari nga Gjorçe Petrov është rrahur nga ish-gruaja (56-годишен маж од Горче Петров бил истепан од поранешната сопруга), A1 On, 23 maj 2025, <https://a1on.mk/macedonia/56-godishen-mazh-od-gjorche-petrov-bil-istepan-od-poraneshnata-soprug/>.

161 Burri nga Marino rrahu dhe mbyti partneren e tij, pastaj sulmoi nënën e saj (Маж од Марино ја тепал и ја давел партнерката, а потоа ја нападнал и нејзината мајка), A1 On, 31 May 2025, <https://a1on.mk/macedonia/mazh-od-marino-ja-tepal-i-ja-davel-partnerkata-a-potoa-ja-napadnal-i-nejzinata-majka/>.

162 Dhunë në familje në Butel: burri mbyti dhe rrahu gruan e tij me çadër (Ja давел и ја тепал сопругата со чадор, семејно насилство во скопски Бутел), A1 On, 27 June 2025, <https://a1on.mk/macedonia/ja-davel-i-ja-tepal-soprugata-so-chador-semejno-nasilstvo-vo-skopski-butel/>.

LGBTI+

Organizatat e shoqërisë civile i kërkuar Presidentes të mos nënshkruajë ndryshimet e miratuara së fundmi në ligjet për arsimin fillor dhe të mesëm, duke përmendur shqetësimet se dispozitat minojnë standardet kushtetuese dhe ndërkombëtare të barazisë për personat LGBTI+. ¹⁶³ Ndryshimet u miratuan nga Kuvendi përkatësisht më 1 dhe 8 prill. ¹⁶⁴ Aktivistët i cilësuan këto masa si tregues të prapaveprimeve më të gjera në fushën e të drejtave të njeriut dhe të hapësirës qytetare. ¹⁶⁶

Me rastin e Ditës Ndërkombëtare të Dukshmërisë Transgjimore, u përsëritën thirrjet për miratimin e një procedure jo-gjyqësore për njohjen ligjore të gjinisë, depatologjizimin e identiteteve trans dhe sigurimin e qasjes së plotë në kujdes shëndetësor për afirmimin gjinor. ¹⁶⁷ Parada e gjashtë e Krenarisë në Shkup u shpall nën sloganin “Ne do të (qëndrojmë) së bashku!”, duke theksuar qëndrueshmërinë dhe solidaritetin e komunitetit përballë sfidave politike dhe institucionale. ¹⁶⁸ Më 21 qershor, qytetarët marshuan në Paradën e Krenarisë, duke demonstruar mbështetje të dukshme për barazinë, ¹⁶⁹ duke theksuar se Ligji i shumëpritur për Njohjen Ligjore Gjimore, i paraqitur nga shtatë deputetë, është lënë në raft për dy vjet pa debat publik ose veprim, duke pohuar se kjo vonesë nuk është një mbikëqyrje burokratike, por “një vendim i vetëdijshëm i shtetit për të shkaktuar padrejtësi ndaj njerëzve trans.” ¹⁷⁰ Gjithashtu u zhvillua festivali ‘Weekend of Pride’, me temën ‘Yugoqueer’, i cili shënoi një kremtim të kulturës queer rajonale dhe të rezistencës. ¹⁷¹

Në një zhvillim të spikatur gjyqësor, një person 30-vjeçar u shpall fajtor dhe u dënua me një vit burg me kusht për nxitje të urrejtjes ndaj komunitetit LGBTI+, përmes komenteve të bëra online në lidhje me Skopje Pride 2022. Dënimi përfshinte lirim me kusht dhe mbikëqyrjen gjyqësore, duke shënuar një përgjigje të rrallë ligjore ndaj gjuhës së urrejtjes bazuar në orientimin seksual. ¹⁷²

163 Thirrje Presidentes Gordana Siljanovska-Davkova për të mos nënshkruar ligjet e dëmshme të arsimit dhe për të mbështetur angazhimet e barazisë gjinore (Повик до претседателката на РСМ, Гордана Сиљановска-Давкова за непотпишување на указите за штетни законски измени во образованието и доследно спроведување на заложбите за родова еднаквост), Platforma Barazia Gjimore, 4 prill 2025, <http://bit.ly/3lBvw6t>.

164 Siljanovska-Davkova nënshkroi Ligjin për arsimin fillor dhe Ligjin për tekstet shkollore (Сиљановска-Давкова ги потпиша Законот за основното образование и Законот за учебници), MKD.mk, 8 prill 2025, <https://mkd.mk/makedonija/siljanovska-davkova-gi-potpisha-zakonot-za-osnovното-obrazovanie-i-zakonot-za-uchebnici/>.

165 Kuvendi miratoi ndryshimet në Ligjin për arsimin e mesëm (Собранието ги усвои измените во Законот за средно образование), Sloboden Pecat, 8 prill 2025, <https://www.slobodenpecat.mk/sobranieto-gi-usvoi-izmenite-vo-zakonot-za-sredno-obrazovanie/>.

166 Irena Cvetkovic, ‘Cvetkovic në “Çfarë ka të re?”: Është detyrë patriotike të çsklavërojmë arsimin (Цветковиќ во „Што има ново?“. Патриотска должност е да го одзаробиме образованието), 14 prill 2025, Racin.mk, <https://racin.mk/makedonija/cvetkovic-vo-shto-ima-novo-patriotska-dolzност-e-da-go-odzarobime-obrazovaniето/>.

167 Shoqata për Mbështetjen e Personave Transgjinorë kërkon mbrojtje të plotë të të drejtave të tyre (Здружението за поддршка на трансродови лица бара целосна заштита на нивните права), Trn.mk, 1 prill 2025, <https://trn.mk/zdruzeniето-za-poddrshka-na-transrodovi-licza-bara-celosna-zashtita-na-nivните-prava/>.

168 “Ne do të (qëndrojmë) së bashku!”: Do të qëndrojmë së bashku! Parada e Krenarisë në Shkup më 21 qershor do të mbahet pa festë, me rezistencë („Ќе (он) стоиме заедно!“: Скопската парада на гордоста ќе се одржи на 21 јуни без забава, со отпор), Radio MOF, 16 qershor 2025, <https://www.radiomof.mk/kje-opstoime-zaedno-skopskata-parada-na-gordosta-kje-se-odrzi-na-21-juni-bez-zabava-so-otpor/>.

169 Pjesëmarrësit e Krenarisë së Shkupit 2025 bënë thirrje për arsim të sigurt, drejtësi për Koçanin dhe Palestinën (Граѓаните на Скопје Прајд 2025 го кренаа гласот за безбедно образование, правда за Кочани и Палестина), Radio MoF, 21 qershor 2025, <https://www.radiomof.mk/galerijavideo-gragjanite-na-skopje-prajd-2025-go-kreanaa-glasot-za-bezbedno-obrazovanie-pravda-za-kochani-i-palestina/>.

170 Pjesëmarrësit në paradën e Krenarisë: Është dhunë institucionale që Ligji për Njohjen Ligjore të gjinisë është injoruar për dy vjet (Институционално насилство е што две години седи во фиока Законот за правно признавање на родот, рекоа учесниците на скопската Парада на гордоста), Sakam da kazam, 21 qershor 2025, <https://sdk.mk/index.php/makedonija/institutsionalno-nasilstvo-e-shto-dve-godini-sedi-vo-fioka-CHANOT-za-pravno-priznavane-na-rodot-oa-uch-esnite-na-skopskata-parada-na-gordosta/>.

171 “Yugoqueer” u shpall si temë e festivalit “Fundjava e Krenarisë - Shkup 2025”, 3-14 qershor („Југоквир“ е темата на фестивалот „Викенд на гордоста – Скопје 2025“ кој ќе се одржи од 3 до 14 јуни), Radio MoF, 16 maj 2025, <https://www.radiomof.mk/jugokvir-e-temata-na-festivalot-vikend-na-gordosta-skopje-2025-koj-kje-se-odrzi-od-3-do-14-juni/>.

172 I pandehuri pranon fajësinë për përhapjen e urrejtjes kundër një grupi të marginalizuar (Обвинет призна вина за ширење омраза кон маргинализирана група), Faqja zyrtare e Prokurorisë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut, 8 maj 2025, <https://jorm.gov.mk/obvinet-prizna-vina-za-shirene-omraza-kon-marginalizirana-grupa/>.

Romët

Më 8 prill u shënua Dita Ndërkombëtare e Romëve, ku Avokati i Popullit,¹⁷³ KPMD,¹⁷⁴ dhe Presidentja e Maqedonisë së Veriut,¹⁷⁵ theksuan nevojën për përpjekje më të qenësishme për eliminimin e diskriminimit sistematik dhe paragjykimeve. Ata vunë në dukje se romët mbeten ndër grupet më të marginalizuara në vend dhe pohuan angazhimin e tyre për të avancuar integrimin dhe barazinë e romëve në mbarë vendin. Më 14 prill, autoritetet shpallën fillimin e një programi nxitës ekonomik, i cili synon të promovojë punësimin e grave rome, duke u shoqëruar me masa për avancimin e arsimit dhe për forcimin e organizatave të komunitetit.¹⁷⁶

Pavarësisht hapave të shumtë pozitivë në vitet e fundit, komunitetet rome vazhduan të përballen me diskriminim dhe marginalizim të gjerë, duke përfshirë sfida të vazhdueshme në banim, punësim dhe qasje në shërbimet shëndetësore.¹⁷⁷ Në këtë drejtim, KPMD konstatoi se NP “Higjiena Komunale” - Shkup kishte diskriminuar qytetarët e komunës së Shuto Orizarit, duke shkelur të drejtën e tyre për një mjedis të shëndetshëm përmes grumbullimit dhe transportit joadekuat të mbeturinave në komunë.¹⁷⁸

Vizita e Komisioneres për të Drejtat e Njeriut të Këshillit të Evropës në Maqedoninë e Veriut u përqendrua në dy fusha kryesore: të drejtat e komuniteteve rome, duke i bërë thirrje qeverisë të miratojë masa konkrete për përmirësimin e kushteve të jetesës, qasjes në arsim, uljen e rreziqeve shëndetësore mjedisore dhe garantimin e qasjes së barabartë në mundësi; si dhe të drejtën për një mjedis të shëndetshëm për të gjithë qytetarët, duke e theksuar thelbin e saj si një e drejtë themelore, dhe duke diskutuar çështje më të gjera si degradimi i mjedisit, përfshirë ndotjen, keqmenaxhimin e mbetjeve dhe mungesën e zbatimit efektiv të rregulloreve mjedisore, të cilat ndikojnë negativisht në shëndetin dhe mirëqenien e popullsisë rome.¹⁷⁹

173 Ziberi: Integrimi i romëve në shoqëri do të vazhdojë me një ritëm të përshpejtuar (Зибери: Интеграцијата на Ромите во општеството продолжи со позасилено темпо), Mkd.mk, 8 prill 2025, <https://mkd.mk/makedonija/ziberi-integracijata-na-romite-vo-opштetstvoto-prodolzhi-so-pozasileno-tempo/>.

174 Njoftim me rastin e Ditës Ndërkombëtare të Romëve – 8 prill (Соопштение по повод Меѓународниот ден на Ромите – 8 април), Faqja zyrtare e Komisionit për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi, 8 prill 2025, <http://bit.ly/4m4NI6L>.

175 Siljanovska-Davkova: Pa romët, nuk ka histori të suksesshme demokratike maqedonase (Сиљановска-Давкова: Без Ромите нема успешна демократска македонска приказна), Kanal 5, 8 prill 2025, <https://kanal5.com.mk/siljanovska-davkova-bez-romite-nema-uspeshna-demokratska-makedonska-prikazna/a693715>.

176 Fillon programi i mbështetjes ekonomike për punësimin e grave rome (Почнува економско стимулирање на вработувањата на жените Роми), 24 Vesti, 14 prill 2025, <https://24.mk/details/pochnuva-ekonomsko-stimuliranje-na-vrabotuvanjata-na-zhenite-romi>.

177 Komisioneri Evropian Majkëll O’Flaherty: Romët në Maqedoni ende përballen shpesh me diskriminim përkundër zhvillimeve pozitive (И покрај бројни позитивни чекори, Ромите и натаму често се дискриминирани во Македонија, вели европскиот комесар за човекови права Majкл О’Флаерти), Sakam da kazam, 29 prill 2025, <https://sdk.mk/index.php/makedonija/i-pokraj-brojni-pozitivni-chekori-romite-i-natamu-chesto-se-diskriminirani-vo-makedonija-veli-evropskiot-komesar-za-chovekovi-prava-majkl-o-flaerti/>.

178 Komisioni për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi, Parashtrësja 08-66 (750) datë 29.04.2025 (Претставка 08-66 (750) од 29.04.2025), Komisioni për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi, 29 prill 2025, <https://bit.ly/40uddGv>.

179 Këshilli i Evropës i kërkon Maqedonisë së Veriut të mbështesë të drejtat e romëve dhe të ndërmarrë veprime urgjente për një mjedis të shëndetshëm, (Council of Europe urges North Macedonia to uphold Roma rights and take urgent action for a healthy environment) Uebfaqja zyrtare e Komisionerit të Këshillit të Evropës për të Drejtat e Njeriut, 29 prill 2025, <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/north-macedonia-maintain-commitment-to-human-rights-of-roma-and-take-urgent-action-for-a-healthy-environment-for-all>.

